

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Nadaljevali bomo politiko dobrega in skrbnega gospodarjenja

Kratek razgovor s predsednikom delavskega sveta podjetja tovarišem Lado Janžekovičem

26. 12. 1973 so se v Ljubljani prvič zbrali novoizvoljeni delegati TOZD ter tako v novih pogojih delegatskega sistema v imenu delavcev, ki so jih izvolili, sprejeli prve sklepe. Z uveljavitvijo delegatskega sistema, kot bistvenega elementa samoupravljanja, so se delavci v TOZD in v skupnih službah zavestno odločili, da bodo sami reševali vsa notranja nasprotja in probleme, ki nastajajo v združenem delu GIP Gradisa, seveda na samoupravni način, to je po poti sporazumevanja in dogovarjanja.

Delegacija je temeljna ustavna pravica delavcev. Delegat na sejah delavskega sveta, torej ne izraža več individualnega interesa ali mnenja, temveč izraža skupni interes, izoblikovan v Temeljni organizaciji združenega dela, ki jo predstavlja. Interesi TOZD, ki jih bodo izražale der-

Lado Janžekovič

legacije, se bodo usklajevali na sejah delavskega sveta podjetja in tako se bodo tu kresala mnenja ter izražala zavest, solidarnost, različenost in protislovnost. Zato pomenijo delegacije TOZD tudi proces usklajevanja med TOZD in združenim podjetjem GIP Gradis, kot celote.

Veseli smo bili dejstva, da je bil v tem burnem obdobju za predsednika delavskega sveta podjetja izvoljen Lado Janžekovič iz Maribora. Ob izvolitvi smo mu v imenu uredniškega odbora Gradisovega vestnika iskreno čestitali ter mu postavili nekaj vprašanj.

Na prvi seji delavskega sveta podjetja ste bili soglasno izvoljeni za predsednika sveta za prihodnje dvoletno obdobje. S kakšnim občutkom ste sprejeli to častno in odgovorno nalogo?

Moram povedati, da sem v obdobju, odkar je uvedeno samoupravljanje, neprekinjeno sodeloval v DS ali UO podjetja, ter da sem bil v tem času v eni mandatni dobi tudi predsednik UO podjetja. Razumljivo je, da sem vedno z zadovoljstvom sprejemal zaupanje, ki so mi ga pri tem izkazali člani našega kolektiva. Zadnje volitve pa so mi potrdile, da je bilo moje delo v organih upravljanja uspešno in plodno. Vsled tega je razumljivo, da sem sprejel soglasno izvolitev s prijetnim občutkom, istočasno pa se zavedam, da to ni samo častna, temveč predvsem izredno odgovorna funkcija, saj stojijo pred organi samoupravljanja s prehodom na TOZD izredno odgovorne še neresene naloge.

Delavci v podjetju vas poznajo kot dobrega organizatorja, gospodarja in športnika. Kakšen program dela si v tem pogledu zamišljate v bodoče?

Program dela, mislim, da ni izključno moja naloga kot predsednika DS, temveč je to naloga vseh naprednih

sil, predvsem pa strokovnih služb našega podjetja, za katere sem prepričan, da bodo kakor do sedaj pomagale pri izdelavi takega programa dela, ki bo temeljil predvsem na dobrem gospodarjenju in medsebojnem razumevanju. Razumljivo je, da bo moral biti program izdelan s težnjami in cilji celotnega delovnega kolektiva in z edinim ciljem nadaljnega razvoja in napredka našega podjetja. Program bo moral temeljiti predvsem na boljši organizaciji podjetja in vseh TOZD, pri tem pa bo treba upoštevati politiko objektivnega in skrbnega gospodarja, ki pa lahko temelji le na ekonomski upravičenosti in medsebojni solidarnosti. Res je, da že vseh 28 let službovanja v našem podjetju sodelujem pri organizaciji športnih iger ter pri organiziranju športne rekreacije delavcev. Ker sem bil sam aktivni športnik, sem skušal šport vedno postaviti na pravo mesto. Žal pa zaradi specifičnosti naše dejavnosti nisem imel vedno tistih uspehov, ki smo si jih vsi skupaj želeli. Še vedno pa sem mnenja, da je treba dati športni rekreaciji delavcev velik pomen, zato bom vedno podpiral sleherno pobudo v tej smeri.

Delegati v delavski svet podjetja so že prevzeli svojo odgovorno nalogo. Kako se bomo ob novih pogojih dela sporazumevali in po kakšni poti bomo najlažje prišli do skupnih stališč in sklepov, da bodo v interesu vseh delavcev?

Mnenja sem, da se bomo ob novih pogojih dela sporazumevali, in da bomo najlažje prišli do skupnih stališč in sklepov le takrat, če bomo imeli vedno pred seboj interese delavcev, interese TOZD in predvsem interese podjetja kot celote. Do takih stališč pa v bodoče lahko pridemo le pod pogojem, da dosledno obveščamo delavce objektivno o vsem, kar se v podjetju dogaja. Potrebno in nujno je poslušati pripombe in predloge slehernega delavca v kolektivu in kolikor so v skladu z eksternimi in internimi zakonskimi določili, odposno samoupravnimi akti je potrebno taka priporočila oziroma predloge upoštevati.

Le na ta način bodo interesi delavcev vključeni v vse naše odločitve. Če hočemo še naprej rasti v proizvodnji, moramo izboljšati predvsem organizacijo v podjetju, združevati strokovne kadre in sredstva. Že takoj v začetku leta moramo vedeti kaj hočemo, zato bo potrebno, da že pri izdelavi letnega načrta predvidevamo sredstva, ki jih bomo združevali. S takim načinom dela v bodoče pri razdelitvi ostanka dohodka oz. skladov ne bo nobenega nesoglasja.

Ena izmed tem seminarja za tehnične, strokovne kadre v Portorožu je tudi razprava o dohodku in osebnem dohodku. Skupni dohodek kot tudi osebni dohodek vsakega delavca je odvisen od ustvarjenega dohodka vsake TOZD. Kako se bomo med seboj dogovarjali o delitvi za osebnne potrebe, za razvoj podjetja in skupne družbene potrebe?

Vsem nam je znano, da smo v našem podjetju s pomočjo družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja že v veliki meri uravnovesili odnose o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, kar je dokaj ugodno vplivalo tudi na uresničevanje

letnega načrta. Vendar pa je bil dosedanji sistem delitve dohodka in OD pomanjkljiv, predvsem še zato, ker je vseboval kalkulatorne osebne dohodke, ki so imeli vlogo obračunskih postavk, pri čemer je bilo osnovno merilo za delitev formalna izobrazba delavca. Ta sistem ni zagotavljal nagrajevanja delavcev po rezultatih (nadaljevanje na 4. str.)

Kako združujejo sredstva TOZD v sestavu podjetja

V XXI. dopolnilu zvezne ustave, ki je prevzel tudi v besedilo nove ustave, je določeno, da imajo delavci pravico organizirati kot temeljno organizacijo združenega dela vsak del delovne organizacije (podjetja, zavoda), ki pomeni delovno celoto, v kateri se uspeh skupnega dela delavcev lahko potrdi kot vrednost na trgu ali v delovni organizaciji in je lahko na tej podlagi samostojno izražena.

TOZD — temeljna celica gospodarstva

Organiziranje temeljnih organizacij združenega dela je ne samo pravica, temveč tudi dolžnost delavcev,

kajti v našem družbeno-ekonomskem sistemu je temeljna organizacija združenega dela temeljna celica gospodarstva. Na njej so osnovani socialni, organizacijski, ekonomski

pa tudi pravni aspekti; v njej se ne prestando potrjuje in uveljavlja družbeno-ekonomski položaj delavcev v združenem delu.

V temeljni organizaciji združenega dela delavci združujejo svoje delo in sredstva in tako povečujejo svoj dohodek, vlagajo dosežena sredstva v napredek in razvoj svoje temeljne organizacije in za skupen razvoj tudi drugih organizacij, s katerimi se združujejo za skupno poslovanje ter za dvig proizvodnosti.

(nadaljevanje na 4. str.)

Letos se bo na raznih tečajih in seminarjih zvrstilo več kot 1500 članov kolektiva. Na sliki del udeležencev I. skupine seminarja za tehnično strokovne kadre pod naslovom: Gradis in izvajanje ustavnih sprememb

Samoupravno sporazumevanje tudi v slovenskem gradbeništvu

Samoupravno sporazumevanje je v okviru ene gospodarske panoge postalo danes že nujno, če hočemo v svojem gospodarjenju slediti razvoju. Sprva je to sporazumevanje ostajalo v ozkem krogu identičnih dejavnosti, kmalu pa se je začutila potreba tudi po dogovarjanju v širšem okviru.

Tudi v gradbeništvu opažamo že precej časa željo in prizadevanja za čim tesnejše sodelovanje in dogovarjanje med posameznimi dejavnostmi in tako so na pobudo odbora za gradbeništvo pri republikanskih sindikatih ustanovili nadzorni odbor za samoupravno sporazumevanje v slovenskem gradbeništvu. Ta naj bi pripravil načrt za sporazum v tej gospodarski panogi, kjer naj bi se sporazumevale gradbena operativa, montaža, projektiva in obrt. Pokazalo pa se je, da bi tak način delovanja še precej pridobil, če bi našli skupno pot še z industrijo gradbenega materiala.

Tako eni kot drugi so izvolili svoj nadzorni odbor, ki naj bi pripravil skupni samoupravni sporazum. V ta namen sta se devetega januarja sestala oba odbora, da bi proučila ali je to dogovarjanje že dovolj zrelo, da preidejo v podpis sporazuma. Sprva so predstavniki industrije gradb. materiala menili, da naj bi za l. 1974 sprejeli oboji še ločena samoupravna sporazuma, ker je še dosti neusklajenih zadev, naslednje leto pa bi prišli na enotno pot. Razprava je potem pokazala, da vsi ti problemi le niso nerešljivi in zato so prisotni sklenili, da oba nadzorna čimprej sestavita komisijo, v kateri bi se do 25. februarja dogovorili, katere so stične in katere sporne točke sporazumov. Na podlagi teh ugotovitev bi se odločili za tako rešitev, ki bi obema najbolj ustrezala in pot do skupnega sporazuma bi bila zglajena.

Nove obračunske osnove

Sredi januarja se je že tretjič sestala komisija, ki pripravlja analitično oceno delovnih mest za nove obračunske osnove v letu 1974.

Ad. 1. Akcija v Gradisu teče vzporedno z akcijo v slovenskem gradbeništvu — vsaj kar zadeva sistem analitične ocene tipičnih delovnih mest v gradbeništvu. To je pomembno zagotavlja, ker bodo rezultati ovrednotenja tipičnih delovnih mest predstavljali tudi osnovo za samoupravni sporazum v gradbeništvu za leto 1974.

Dosedanje delovanje samoupravnega sporazuma v gradbeništvu ponazarja primerjava osebnih dohodkov npr. v gradbeni operativi z OD v gospodarstvu Slovenije. Decembra 1969 smo podpisali prvi sporazum (zeleni knjižica), zato bomo primerjali neto OD na mesec od tedaj dalje.

	1969	indeks	1972	indeks	I-IX 73	indeks
gospodarstvo SRS	1118	100	1885	100	2115	100
gradbena operat.	984	88	1868	99	2075	98

Vidimo, da so leta 1969 zaostajali OD v gradbeni operativi za 12%, leta 1972 pa le še za 1%; medtem pa se je razlika v letu 1973 spet povečala — ob tričetrtletju na 2%.

V letu 1974 bi morali biti OD vsaj izenačeni z gospodarstvom, kar narekuje nadpovprečen porast OD.

V letu 1974 predvidevamo porast življenjskih stroškov za najmanj 16—17%. Kolikor bo zavzela energetska kriza v svetu še večji obseg, pa lahko zaradi podražitve računamo tudi z višjim porastom življenjskih stroškov, to je za 20% in tudi več! Računati moramo z določenim porastom produktivnosti, kar naj bi vplivalo tudi na porast realnih OD.

Upoštevati navedene okoliščine pomeni, računati z nominalnim porastom OD za najmanj 20% pri nadpovprečnih rezultatih pa tudi več.

Vsi vemo, da nam primanjkuje delavcev, še posebej strokovnih; vemo, da je fuktuacija precejšnja; vemo pa tudi za naše naloge v letošnjem letu, ki niso majhne. Iz tega izhaja sklep, da bomo morali pridobiti še več delavcev in jim omogočiti tudi ustrezne nagrade. Izhodišče pri tem predstavljajo obračunske osnove, ki jih nameravamo letos izračunati s pomočjo analitične ocene.

Zato je komisija za analitično oceno v Gradisu že zastavila program dela, po katerem naj bi nove obračunske osnove sprejeli že ob začetku sezone, to je predvidoma z veljavnostjo od 16. marca dalje.

Ad. 2. Po 25. 1., ko bo skupna komisija za AODM v slovenskem gradbeništvu izdelala predlog o vrednosti točk za posamezne stopnje, bomo ovrednotili posamezna delovna mesta in primerjali s sedanjimi osnovami do 10. februarja 1974.

Naslednja seja komisije za AODM bo 12. februarja. Na seji bomo pregledali ovrednotenje posameznih delovnih mest in pripravili gradivo za razpravo v kolektivu.

Razprava bi trajala vsaj 14 dni in sicer od 28. 2. do 15. 3. 1974. V tem času se sprejemajo pripombe za posamezna delovna mesta. V pripombah mora biti delovno mesto, na katero imamo pripombo, primerjano s podobnim delovnim mestom.

Gradivo za razpravo naj bo čim bolj razumljivo in enostavno. Objavljeno naj bo tudi v Gradisovem vestniku.

Na enote se pošlje za vsak sektor po en izvod obširnejše razlage o načinu ocenjevanja posameznih delovnih mest za razpravo.

Analitična ocena delovnih mest mora biti pripravljena za delavski svet do 22. marca 1974, sprejeta pa predvidoma do 28. marca 1974. To je pomembno zaradi kadrovanja, ker se najkasneje s 15. marcem začne gradbena sezona.

Komisija je razpravljala tudi o nekaterih vsebinskih vprašanjih, ki naj bi jih predstavniki Gradisa zagovarjali pri sprejemanju predloga AODM na republiški ravni. Pri vrednotenju znanja na podlagi izobrazbe in prakse naj se upošteva namesto dosedanjih 400 točk v prihodnje 500 točk.

Pogoji za delo na terenu so težji kot za delo na stalnem delovnem mestu. Zato naj se pri vrednotenju tipičnih terenskih delovnih mest (PK zidar, K tesar in podobni) upoštevajo težji pogoji dela.

Komisija želi z analitično oceno temelječo na sistemizaciji vnesti v določevanje obračunskih osnov sistem, ki bo deloval ugodno v mnogih primerih kot so:

— delavcem bi naraščala obračunska osnova samodejno z naraščanjem števila let delovne dobe;

— vezanje števila let skozi analitično oceno na višino obračunske osnove in s tem tudi na višino OD predstavlja eno od možnih oblik nagrajevanja minulega dela;

— vsako spremembo ali novo delovno mesto bomo lahko ovrednotili po vpeljanem sistemu ne da bi bilo treba spreminjati pravilnik;

— prirejanje neprimernih delovnih mest z namenom zagotoviti določeno višino obračunske osnove v prihodnje ne bo več potrebno;

— v primerih pritožb bo vsakdo navedel razlog pritožbe, komisija pa bo s primerjalno metodo ugotovila na podlagi razčlenjenih 48 zahtev AODM upravičenost pritožbe; S tem bo subjektivnost zmanjšana na najmanjšo možno mero;

— vsak, ki se strokovno izpopolnjuje, bo dobil takoj, ko bo dosegel višjo stopnjo izobrazbe, tudi višjo obračunsko osnovo.

S tem, ko bo postajalo živo delo vse dražje, bomo morali še bolj gospodariti z njim, to pa pomeni med drugim tudi zahtevo po vse večjem deležu strojnega dela pri opravljanju naših nalog.

S. U.

Razprava na skupni seji republiške konference SZDL, zveze sindikatov Slovenije in Gradis-a

Javna razprava o osnutkih zvezne in republiške ustave, ki se je vseskozi povezovala tudi z uresničevanjem nalog iz pisma tovariša Tita in izvršnega predsedstva ZKJ ter sklepov 29. seje CK ZKS, z obravnavo in pripravo dokumentov za X. kongres ZKJ in VII. kongres ZKS ter pripravo statuten TOZD in drugih samoupravnih aktov je po vseh dosedanjih ocenah predsedstva RK SZDL in RS Slovenije uspešno za nami.

Javna ustavna razprava je nedvomno pomenila v zadnjem obdobju tudi v Gradisu osrednje politične dogajanje, ki je tako ali drugače pritegnilo slehernega našega delovnega človeka. Razprava je bila presecišče obravnave, opredeljevanja in razmišljanja naših delavcev ter o vseh najaktualnejših vprašanjih našega časa.

Pred nami je torej obdobje uveljavljanja in uresničevanja ostalih načel, o katerem morajo le — ta sestavni del naše zavesti in naše družbene prakse.

Razen seznanjanja z bistvenimi novostmi je ustavna razprava v kolektivu omogočila slehernemu delavcu, da se je neposredno in tvorno vključil v obravnavo in izpopolnjevanje predlaganih ustavnih rešitev. Široka in hkrati poglobljena ter kritična razprava pa je bila mogoča ne samo zaradi visoke stopnje osveščenosti naših delovnih ljudi njihovega spoznavanja družbeno-ekonomskih in drugih zakonitosti družbenega razvoja, temveč v enaki meri tudi zaradi izpričane idejno-politične in organizacijske usposobljenosti in dejavnosti družbeno političnih organizacij v Gradisu.

Zveza komunistov sindikat in ostale družbeno politične organizacije, pa tudi številni posamezniki so pri organiziranju in usmerjanju javne razprave po delovnih stopnjah prišli do spoznanja, da le enoten nastop smotno in učinkovito sodelovanje ter ustrezna in usklajena delitev dela ter ob jasni programski usmeritvi lahko pripelje do uspeha politične akcije bodočega dela kolektiva Gradisa.

Delavci Gradisa so se v celoti priključili mnenju delavcev širom Slovenije ter v javni razpravi podprli idejno politično usmeritev predlaganih ustavnih rešitev, kot novo možnost in hkrati učinkovito orodje za doseg tistih ciljev, ki so bili trdno postavljeni že v prvih zasnovah graditve nove ljudske oblasti med narodnoosvobodilnim bojem zlasti jasno pa v celotnem dosedanjem razvoju samoupravljanja. Gre zlasti za cilje kot so osvoboditev iz spon nacionalnega hladočevanja in zatiranja, pravice delavca, zgraditev humane družbe enakopravnih ljudi, enakopravnost narodov in narodnosti.

To nas pa nedvomno obvezuje, da ob upoštevanju široke ljudske razprave ustave kot temeljno listino samoupravljanja tako dopolnimo, da bo v kar največji meri pomenila delavcem in vsem delovnim ljudem učinkovit vzvod in zagotovilo za doseg takega družbeno-ekonomskega položaja v katerem bodo samostojno in odgovorno ne le o oblikovanju in delitvi dohodka temveč o celotni družbeni reprodukciji in s tem o svojem položaju in o možnostih za razvoj lastne osebnosti in družbene skupnosti v celoti.

Za razpravo je bilo naslednje značilna velika enotnost, ki se kaže tako v razumevanju temeljne vsebinske usmeritve ustave kot tudi v podpori njenim ideinim izhodiščem. Pripomb in predlogov, ki bi izhajali iz idejno drugačnih stališč, kot so izraženi v temeljnih načelih osnutka nove ustave bilo zelo malo, kar nedvomno kaže, da so tudi tiste sile, ki se zavedajo da z novo ustavo ureditvijo izglablja svojo monopolni in privilegirani družbeni položaj ali vpliv, poskušale sedanje odnose in položaje zadržati bolj z opazovanjem na praktične težave v zvezi z uresničevanjem posameznih novih rešitev v ustavi, kot z neposrednim odporom vsebinski usmeritvi nove ustave.

V predlogu nove zvezne ustave je jasno odločeno, da se družbeno-ekonomski in drugi samoupravni akti, kar je razvidno že iz prejšnje številke objavljenega članka (Končano konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela).

Glede položaja skupnih služb je bilo precej diskusij tako v okviru razprave o ustavi kot ob pripravi samoupravnega sporazuma in statuten TOZD.

S predlogom nove zvezne ustave je zdaj jasneje določeno, da delavci ki v organizaciji združenega dela opravljajo administrativno-strokovne, pomožne in druge podobne za-

deve skupnega pomena za več TOZD oblikujejo delovno skupnost, kar smo v konkretnem primeru tudi storili.

Tudi v zvezi z opredelitvijo samoupravne delavske kontrole v osnutku ustave je bilo precej pripomb. Izražene so bile zahteve, da se določene in jasneje opredelijo naloge te kontrole na vseh ravneh samoupravne organiziranosti v združenem delu in tudi širših skupnostih. V predlogu zvezne ustave je zdaj določeno, da opravljajo delavci to funkcijo neposredno ter po organih samoupravljanja in posebnih organih kontrole, ter da se taka kontrola organizira v temeljnih kot v skupnih službah. Konkretno so opredeljene tudi naloge organa samoupravljanja delavske kontrole, katere se zdaj postavlja ne zgolj kot pravica, temveč tudi kot delovna dolžnost delavcev v združenem delu.

Bivši predsednik DSP Leopold Illovar in sedanji predsednik Lado Janžekovič od predaji dolžnosti

Na ta način so v veliki meri upoštevane zahteve in sugestije iz javne razprave ki so imele za cilj razširitev in ureditev samoupravnih pravic delavcev, tudi kontrolo poslovanja in gospodarjenja s skupnimi sredstvi.

V pogojih družbene lastnine kot skupne materialne osnove samoupravljanja je naša naloga, da delavsko kontrolo v njeni praktični dejavnosti razvijemo v demokratični in hkrati učinkovit instrument pravice delavca do razpolaganja z ustvarjenim dohodkom in pogoji dela, pri čemer moramo izhajati iz ustavnega načela, da je vsak delavec osebno odgovoren za vestno opravljanje samoupravnih funkcij. Zlasti še preko delegatskega sistema.

Ob upoštevanju predlogov iz javne razprave v predlogu nove ustave so bile jasneje opredeljene tudi naloge in potrebe delavcev v pogledu izobraževanja, obveščanja in svobodni menjavi dela.

Mnogo je bilo govora tudi o delegatskem sistemu. Delegatski sistem kot je bil postavljen že v osnutku ustave nedvomno ne pomeni le demokratičnega eksperimenta v graditvi političnega sistema socializma, temveč bistveno predpostavko in pogoj brez katerega ni mogoče rešiti neposrednega odločanja in vpliva delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela s samoupravnega tudi na politično odločanje v širših, predvsem družbenopolitičnih skupnostih.

Brez tega sistema bi ostalo odločanje še naprej odpujeno delavcu in delovnemu človeku ter njegovemu dejavnemu vplivu, namesto da postanejo kot so jasno poudarila že ustavna dopolnila leta 1971 — samoupravni položaj in pravica ter samoupravno združevanje delovnih ljudi temelj, meja in smer za uresničevanje funkcij oblasti. Iz teh načel, razlogov tudi ni mogoče sprejeti nekaterih predlogov, ki bi dejansko razvodenili, zrahljali sistem delegacij in neposrednega odločanja kot izrazito orodje oblasti samoupravljanja delavskega razreda in drugih

delovnih ljudi, čeprav je po drugi strani mogoče — in je bilo to v precejšni meri opravljeno tudi v predlogu nove ustave — nekatere rešitve v tem okviru še izboljšati in poenostaviti. Tako ni mogoče sprejeti zahteve za vključitev direktorjev in drugih vodilnih delavcev v delegacijo TOZD, ker je njihov položaj glede sprejemanja poslovne politike in razpolaganja z dohodkom objektivno tak da bi prišli z njihovo vključitvijo v delegacijo v njem do izraza interesi, ki bi bili pogosto lahko drugačni ali celo v nasprotju z interesi drugih delavcev, s čimer bi se oslabil vloga delegacije v samostojni presoji in oceni dela opredeljevanja nalog poslovnih organov. Tako načelno jasna opredelitev o nezdržljivosti vodilnih poslovnih funkcij in članstva v delegacijah seveda nima nič skupnega z odporom do inteligence in ustvarjalnega ter strokovnega dela nasploh, saj bo sicer koristno in nujno da se v večji meri kot doslej vključujejo v organe samoupravljanja in tudi v delegacijo strokovniki vseh stopenj in smeri, ki so značilne za delovni proces določene delovne organizacije.

Jasno je bila opredeljena tudi vloga sindikatov kot najširše razredne

organizacije delavcev in vlogo SZDL kot fronta socialističnih sil z ZK na čelu. Konkretneje je opredeljena zlasti vloga sindikatov glede spodbujanja in sklepanja samoupravnih sporazumov pa tudi glede reševanja sporov med delavci posamezne delovne organizacije, med njimi in organi upravljanja ter med delavci in organi družbenopolitične skupnosti, če se ti spori ne morejo rešiti v rednem postopku. Tako naloga sindikatov izhaja tudi iz nove dopolnjene opredelitve sindikatov v temeljnih načelih ustave, kjer se posebej poudarja njihovo odgovornost za zagotavljanje enakopravnosti delavcev v združenju dela in sredstev, pridobivanju in delitvi dohodka ter določanju skupnih meril za delitev po rezultatih dela, za kar so se zavzemali tudi mnogi razpravljalci v ustavni razpravi.

Tretji splot vprašanj je v uvodnem referatu dejal tovariš Savin Jogan, ki zahtevajo posebne osvežitve, se nanašajo na jasnejšo opredelitev kolektivne in osebne odgovornosti v samoupravnem sistemu. V primerjavi z osnutkom ustave so prav na podlagi zahtev iz javne razprave vključene v predlog nove zvezne ustave nekatere pomembne dopolnitve. Čeprav določbe o odgovornosti v temeljnih načelih niso doživele bistvenih sprememb, pa so rešitve glede konkretnih vidikov odgovornosti jasneje postavljene. Tako se v zvezi z odgovornostjo nosilcev javnih pooblastil — poleg individualnih — posebej opredeljuje odgovornost organov in organizacij, ki opravljajo samoupravne javne ali druge družbene funkcije: razen z zakonom se po predlogu tudi s samoupravnimi akti določajo vrste in pogoji odgovornosti kot tudi način in postopek uresničevanja odgovornosti nosilcev teh funkcij.

V zvezi s samoupravnimi odgovornostjo delavcev v združenem delu je jasneje opredeljena odgovornost članov delavskega sveta TOZD ter odgovornost delegatov v delavskem svetu delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela

(nadaljevanje na 6. str.)

Novo leto - novi programi

Obiskali smo nekaj osnovnih organizacij Zveze komunistov v našem podjetju in se pozanimali, kakšni so njihovi programi za leto 1974. Odgovarjali so nam sekretarji, povedali pa so naslednje:

Anton Sampl, sekretar OZK TOZD GE Ravne: »Program dela še nismo izdelali. Sedaj smo dobili z občinskega komiteja en okvirni program, ki nam bo služil za osnovo, na njem pa bomo zgradili našega, z zajetimi

Anton Sampl

vsemi našimi problemi in željami. Ze sedaj pa lahko rečem, da bo ena pglavitnih nalog nabiranje novih članov in to predvsem iz vrst mladine. Lani smo sprejeli samo enega novega člana, no letos jih imamo »na vidiku« še šest, prav gotovo pa se tu ne bo končalo. Pri nas je bilo pravzaprav kar problem nabirati novih članov. Stalnih delavcev je bilo malo, saj je znano da smo imeli strašno fluktuacijo. Tisti, ki so stalni, so vozači in imajo doma družine, pa jih je težko pridobiti za kakšno takšno družbenopolitično delo. Vseeno bomo morali tudi pri teh najti kakšne možnosti stika, saj imamo npr. 16 delovodij, pa sta le dva od teh komunisti. To pa seveda ni prav, da stojijo ob strani, ko bi marsikateri od teh kot komunist lahko veliko naredil. Imamo tudi precej mladega tehničnega kadra, ki ga bomo skušali pridobiti v svoje vrste. Za vse novosprejete člane bomo organizirali te-

čaj, kjer se bodo seznanili z delom in nalogami ZK.«

Bogomir Senveter, sekretar OZK TOZD KO Maribor:

»Sekretar OZK sem šele od decembra 1973 in zato ne morem toliko govoriti o izkušnjah in rezultatih dela do sedaj, lahko pa nekaj povem o našem programu. Naš program je razdeljen na konkretne in splošne naloge in sicer nekako takole:

— Organiziranost in metoda dela naj bo taka, da bodo člani pravočasno obveščeni pred sestanki samoupravnih organov o tem, kaj se bo na teh sestankih razpravljalo in bodo o problemih tudi lahko razpravljali. Naša organizacija ZK se bo zavzemala, da bomo v naši TOZD ustanovili informacijske skupine, ki bi pripomogle k boljši obveščenosti zaposlenih.

— Akcijski program smo si zastavili bolj na kratko, da bi lahko izpolnili vse tiste naloge, ki smo si jih zadali. Zaenkrat imamo 20 članov ZK v naši TOZD, njihovo število pa bo treba povečati. Trenutno pripravljamo za sprejem v ZK tri člane, vendar se ne bomo smeli ustaviti pri njih, ampak nadaljevati z nabiranjem novih članov. Med naše splošne naloge sodi med drugim tudi delo z mladino. To delo smo prepustili komisiji za obnovo članstva.

Pri svojih članih bi tudi radi doslegli, da bi se jih več udeleževalo raznih predavanj, ki so njim namenjena in da bi dali več pomena družbenopolitičnemu izobraževanju.«

Ing. Franc Kositer, sekretar OZK TOZD GE Maribor:

»Letos smo malo menjali organiziranost ZK pri nas, saj imamo sedaj ločene organizacije po posameznih mariborskih TOZD. Naš akcijski program smo sprejeli pred novim letom. Načela pri sestavi in obravnavi so bila ta, naj bo akcijski program po svoji sestavi in omejen na število konkretnih akcij, sestavljen pa je iz dveh delov.

— Naloge s področja organiziranosti ZK. Tu smo delo razdelili po posameznih komisijah. Delovanje OZK naj bo tako, da bo krepilo vlogo ZK, njen ugled in prisotnost pri vseh nalogah v delovni organizaciji. Ta del

dejavnosti se bo pojavljal na področju izobraževanja, obnavljanja članstva in kadrovske politike.

— Naloge v delovni organizaciji, ki padejo tudi na namene članov ZK, pa so: ukvarjanje z gospodarsko problematiko v TOZD, prizadevanje za uveljavitev ustavnih dopolnil in delavske kontrole, ter prisotnost pri reševanju stanovanjske problematike. Do 15. februarja bo posebna komisija pripravila temeljito analizo o gospodarjenju v TOZD, mi pa bomo potem razpravljali o ukrepih za boljše gospodarjenje za pospeševanje integracijskih procesov itd. To je proces, ki se bo odvijal skozi vse leto. Napaka prejšnjih let je bila, da smo šli včasih preširoko s svojim delovnim programom in zato tudi izvrševanje nalog ni bilo tako kot bi moralo biti.

Lahko povemo tudi nekaj o akciji obnavljanja članstva. V preteklem letu je ta akcija uspela, saj smo na letni konferenci sprejeli 8 novih članov. Komisija za obnavljanje članstva ima tromesečne naloge za sestavo kandidacijskih list novih članov. Naša naloga je, da bi v tekočem letu sprejeli vsaj toliko novih

ing. Franc Kositer

članov kot smo jih v preteklem letu. Naša naloga starejših članov pa mora biti tudi ta, da naredimo organizacijo ZK dovolj zanimivo in privlačno za mladino.«

N. G.

Še 2 nova predsednika DS

V zadnji številki smo že predstavili nekaj novih predsednikov delavskih svetov v TOZD, danes

Franc Štuhec

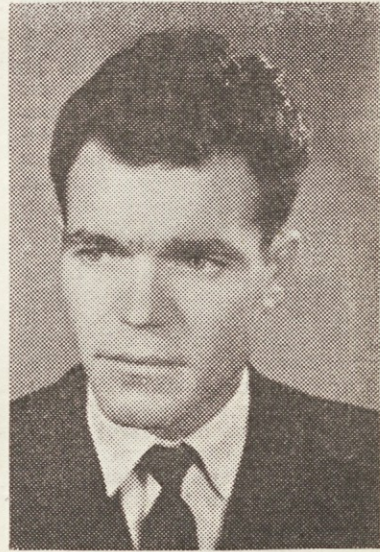
pa s tem nadaljujemo. Na vprašanje, kaj bo glavna naloga DS v naslednji mandatni dobi, sta odgovarjala Franc Štuhec in Anton Franderajh.

Franc Štuhec, predsednik DS v TOZD GE Maribor: »Že drugič sem izbran za predsednika DS in moram priznati, da je bilo to res veliko presenečenje zame. O delu za naprej pa pravzaprav ne morem veliko govoriti. Nadaljevali bomo že začeto delo prejšnjega DS, ki je bilo dobro zastavljeno, ukvarjali pa se bomo največ z gospodarsko problematiko. Tako si bomo na primer prizadevali, da bomo dobili več dela prav tu v Mariboru, čeprav nas še po 25 letih dela v Mariboru smatrajo za »tuje« podjetje. Z osebnimi dohodki smo tudi precej nazadovali, zato bi si morali prizadevati, da bi z dobrim gospodarjenjem vsaj delno to popravili in tako ublažili draginjo, ki pesti delovnega človeka.

Z delom je naša TOZD kar precej preskrbljena, radi pa bi si še pridobili nekaj večjih gradbišč. Nekaj teh je sicer že na vidiku. Konkurenca je huda, delo si bo treba pridobiti s pametnimi kalkulacijami. Taka velika gradbišča v Mariboru so nam potrebna tudi zaradi tega, ker imamo precej delovne sile, ki ima korenine v in okoli Maribora, pa jih je res težko premeščati na oddaljena delovišča.

V našem delovnem načrtu imamo še razširitev obratov, obnovo skladišč, gradnjo samskega doma, povečanje kapacitet prehrabnega centra. Tako kot se večja število delavcev, se večja tudi število vprašanj, ki jih je treba rešiti. No, vsaj dela imamo trenutno dovolj in če bo zima še naprej tako ugodna, upamo, da bomo veliko naredili.«

Anton Franderajh, predsednik DS v TOZD GE Koper: »Naš delavski svet je že sedaj dobro delal in upam, da bo tudi vnaprej. Prav gotovo bo z novo organiziranostjo v podjetju tudi ta samoupravni organ postal še bolj samostojen. Kot prvo večje delo smo naši komercialni službi poverili nalogo, da pripravi obračun po vseh sektorjih, da bomo potem lahko primerjali in ugotavljali, kje so dobro gospodarili, kje slabo in zakaj slabo. Prizadevali si bomo tudi, da bomo organizirali več zborov, na katerem bomo ljudem pojasnili probleme TOZD, pa tudi članj delavskega sveta bodo morali biti bolj v stiku z delavci, da bodo tako lažje prenašali v svet probleme, ki jih vidijo delavci. Komisije, ki so roke

Anton Franderajh

delavskega sveta, bodo morale svoje delo temeljito zagrabiti.

Seveda bo še dovolj nalog, ki se bodo sproti pojavljale in jih sedaj imamo v načrtu. Za tiste, o katerih bomo na posameznih sejah razpravljali, bodo morali biti vedno prej pripravljene materiali, da se bo vsak član lahko pripravil na debato.«

Komunisti v skupnih službah

Tik pred novoletnimi prazniki so se komunisti skupnih služb ponovno sestali, da bi se pogovorili o izhodiščih za pripravo stališč in sklepov za X. konferenco ZKJ in si ogledali dopolnitve ter spremembe statuta ZKJ.

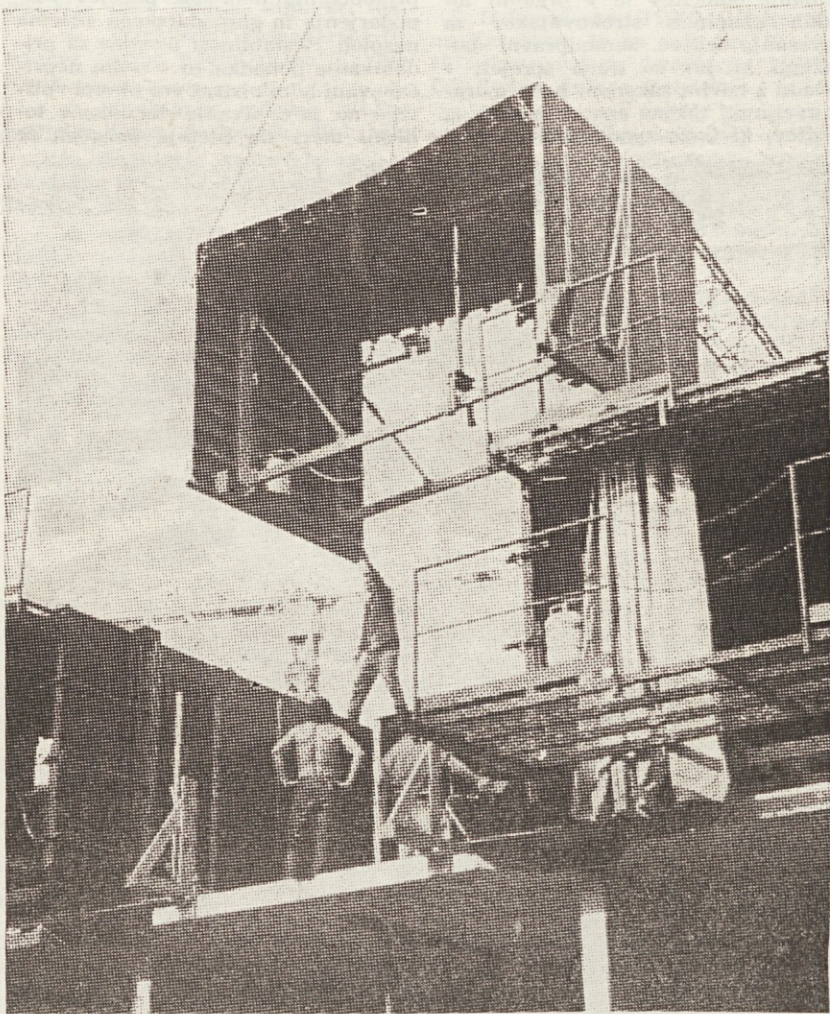
Na tem zadnjem sestanku so v organizaciji sprejeli tudi dva nova člana — Dominika Murna in Marinko Kačarjevo. To je eden prvih resnejših korakov k izpopolnitvi OZK skupnih služb z novimi člani, saj v zadnjih letih nismo sprejemali nove tovarše v svoje vrste.

O izhodiščih za pripravo stališč in sklepov za X. kongres ZKJ se je razvila živahna razprava. Med drugim so člani menili, da bi tudi v Gradisu morali doživeti svojo 29. sejo in sicer tako učinkovito, da bo podjetje plulo vnaprej v mirnih vodah. Samoupravni odnosi so v podjetju bolj ali manj urejeni, medtem ko za ekonomske odnose tega ne bi mogli reči. Načrtovanje bi moralo imeti večji pomen. V skupnih službah bodo morali biti pri načrtovanju predvsem strokovnjaki, odločitve pa bodo morale prihajati iz TOZD. Kar pa zadeva stabilizacijski program, morajo kot komunisti podpreti tiste točke, kjer je govora o nagrajevanju in sicer v smeri spreminjanja dosedanjega načina nagrajevanja — da se ročno delo bolj akordira. Tudi osebni dohodki organizatorjev proizvodnje naj bi bili bolj odvisni od uspeha pri delu.

Komunisti so razpravljali tudi o starovanjski problematiki. Menili so, da bi morali združevati sredstva za stanovanja in sicer na dva načina — ali v okviru občine, kjer je ta TOZD, ali v okviru Gradisa. Po registraciji TOZD bomo morali še velikokrat govoriti o medsebojni pomoči, saj smo odvisni eni od drugih. Mislimi pa moramo tudi na idejno politično povezovanje v ZK pri nas. Kadar, recimo, pripravljamo tečaje in seminarje, moramo v vse programe vključiti tudi tekoče zadeve, predvsem to velja za seminarje za mladino in mlade komuniste.

Veliko je bilo izrečenih besed tudi o odgovornosti. Člani so predlagali, naj se v Gradisu skliče konferenca komunistov organizatorjev proizvodnje in tam se naj sprejme sklep,

da vsi komunisti organizatorji proizvodnje sprejemajo odgovornost, da bodo izvrševali akcijski program. Hkrati, ko bi akcijski program še enkrat predelovali, naj to spremlja seminar, kjer bi se jim vsa stvar podrobno z vseh strani razložila, da se

Tunelski opaži NOE med demontažo

preko debate temeljito seznanijo z akcijskim programom.

Kadrovska politika je bila že večkrat točka na dnevnih redih sestankov komunistov. Na sodelovanje pri kadrovanju komuniste obvezuje že 29. seja centralnega komiteja, zato bi morali pri tem biti bolj angažirani in seznanjeni, kakšni ljudje zasedajo odgovorna delovna mesta in kako se izbirajo kandidati za organe samoupravljanja.

N. G.

Več mladih v ZK

Organizacija Zveze komunistov mora v svoje vrste vabiti vedno nove in nove moči, če hoče, da bo ostala dovolj prožna in mlada. Tega se zavedajo tudi v našem podjetju, zato ima vsaka organizacija v TOZD v svojem akcijskem programu med pomembnimi nalogami tudi sprejemanje novih članov iz vrst mladih. Eno izmed teh pravkar sprejetih novih komunistov, Marjetko Durjavo, smo našli na gradbenem vodstvu v Mariboru in hitro smo jo povprašali, kaj je pravzaprav tisto, kar jo je vleklo v vrste komunistov:

»Moje osebno prepričanje je tisto, ki me je pripeljalo v Zvezo komunistov. Mislim, da je njen program tak, ki bi moral ustrezati za delovni načrt vsakemu človeku in po njem delati. Do sedaj se nisem veliko ukvarjala z delom v družbenopolitičnih organizacijah. V šoli sem si

Marjeta Durjava

Mali oglas

Prodajam zlahten klobuk, čiste preteklosti, z eno luknjo (za glavo), univerzalen (za kosmate in plešaste tipe), s naslednjimi lastnostmi:

rostfrei-chrom, edelstahl boden, antimagnetisch, water proof (ob navlivo primeren za manjša akumulacijska jezera), de luxe izvedba, avtomatič (ob lahnem vetru se sam sname), antichoc (primeren za zdrave kmečke pretepe), švicerske inpregnacija, bügelfrei (ni potrebna obdelava z valjarjem ob prihodu domov ob poznih večernih urah), skratka najboljši ta hip.

Ogled iz prijaznosti ni mogoč.

Samo resne in cenjene ponudbe pod šifro »Planšarska bajta«.

cer delala kot mladinka, kasneje pa je bilo tega konec. Na terenu, posebno tu v mestih, je kar težko delati. Vsak živi svoje življenje in kakšne povezanosti ni. Tu v službi je za tako delo veliko lažje.

V Gradisu sem zaposlena kot ekonomski tehnik že deseto leto. Moje poklicno delo in tudi življenje drugače se ne bo bistveno spremenilo po sprejemu v ZK. Delala bom še naprej, kot mislim, da je najbolje. Ob tem morem sprejemu v ZK pa bi rada povedala to, da smo mi nečlani prej bolj malo poznali delo ZK v podjetju. Kdor se je pač prav posebno zanimal za to, je že izvedel, mi »navadni« ljudje pa smo bili bolj ob strani. To bi morali izboljšati za naprej, prav bi bilo pa tudi, da dajo komunisti več poudarka na izobraževanje članov ZK in na reševanje konkretnih nalog v podjetju.«

»GRADISOV VESTNIK« ★ Stran 3

KAKO ZDRUŽUJEJO...

MEDSEBOJNA ODVISNOST ZAHTEVA SPORAZUMEVANJE

Pri tem so potrebni medsebojni dogovori delavcev v TOZD in to na lastnem spoznanju o tem da sta dohodek in dejavnost v organizaciji, kjer delajo odvisna od dejavnosti in dohodka delavcev drugih organizacij, s katerimi so povezani v procesu proizvodnje oziroma poslovanju. Dalje je potrebno zagotoviti varnost in stabilnost na tržišču, kar pomeni tudi varnost delavcem, glede zagotovitve njihovih pravic tudi za jutrišnji dan; to pa končno pomeni, da je potrebno ustvariti pogoje za doseganje višja vrednosti, ki se odraža v obliki skladov, kateri zagotavljajo trajni razvoj in konkurenčno sposobnost delovne organizacije tako na domačem, kot tudi na inozemskem tržišču.

Za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela so potrebne predhodne analize, ki naj dokažejo, ali so podani pogoji za organiziranje temeljnih organizacij v določeni delovni organizaciji.

OBLIKE ZDRUŽEVANJA

Ker je temeljna organizacija po ustavnih dopolnilih edini izvršni družbeno-ekonomski subjekt v združenem delu, se višje oblike združevanja — podjetje, oziroma delovna organizacija, sestavljeno podjetje, interesne skupnosti itd. — oblikujejo le z voljo delavcev v TOZD. Zdrži- tev TOZD v podjetje ali druge višje oblike, daje zagotovilo za boljše izrabo kapacitet, porast proizvodnosti in izboljšanje ekonomičnosti ter rentabilnosti poslovanja, kajti pri takem združevanju so možni medsebojni kreditni odnosi ali trajno združevanje sredstev, kar je podlaga za hitrejši in nenehni razvoj TOZD in celotne družbe ter s tem večanje našega življenjskega standarda.

Z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela in njihovim združevanjem v podjetje (delovno organizacijo) ne smemo vpeljati raz- družitev na ta način, da bi proglasi- li TOZD za takó zaokrožene celote, ki bi prekinile vsakršne medse- bojne zveze med ostalimi TOZD, or- ganiziranimi v podjetju.

Podjetje tudi ne more biti zgolj slučajna tvorba, preoblikovana v ne- ko tržno skupnost. Na drugi strani pa ni mogoče smatrati podjetja kot ne- ko »višjo« ali »komandno« tvorbo, katerega interesi se dvigajo nad in- teresi TOZD.

UPRAVLJANJE NAD SREDSTVI PREVZAMEJO TOZD

Z organiziranjem TOZD pridobijo delavci v tej TOZD neodtujljivo pravico, da na osnovi svojega dela v TOZD ter v vseh drugih oblikah združevanja in poslovanja sodelova- nja upravljajo posle družbene repro- dukcije, upravljajo s sredstvi, ki so družbeno lastna, dosegajo dohodek in odločajo o dohodku, katerega del skupnega družbenega dohodka us- tavljajo v različnih oblikah združe- nega dela in združevanja sredstev.

TOZD prevzame ob organiziranju vsa sredstva t. j. stroji, orodje, stave- be itd., s katerimi dela oziroma se v njih vrši delovni proces, kakor tu- di vse obveznosti, ki so bile prej sprejete v skupnem poslovanju. Po kakšnem načinu se izpelje porazde- litev upravljanja premoženja, je stvar dogovora, pogojev in načina poslovanja podjetja do organiziranja TOZD v njegovem sestavu.

Sredstva podjetja po starem klasi- čnem smislu ne obstajajo več, če je v sestavu podjetja organiziranih več TOZD. Isto velja tudi za vire sred- stev, to so skladi, obveznosti do na- jetih posojil in podobno.

Pri našem podjetju smo upravlja- nje nad sredstvi in njihovimi viri prenesli na TOZD s stanjem na dan 1. 1. 1973 po predhodnem sporazumu med vsemi TOZD in sicer tako, da se je vrednost za osnovna sredstva, zaloge materiala, terjatve ipd. ugo- toвила po inventuri, sredstva skladov pa so se priznala vsaki TOZD soraz- merno v tolikšni višini, kolikor jih je vložila v skupne sklade v pred- hodnih letih od 1967 dalje. S tem je bila upoštevana višina akumulacije, katere je bila po dosedanjem načinu delitve sredstev odtujena TOZD. Z izvedbo prenosa upravljanja premo- ženja neposredno po TOZD pa se sedaj njej vračajo. Po enakem prin- cipu so bile prevzete tudi obveznosti za plačila posojil.

Hkrati s prenosom upravljanja premoženja so TOZD sprejele na- čelo, da bodo prosta sredstva na žiro računu koncentrirale t. j. obdržale en žiro račun za finančno poslovanje za vse TOZD; vpeljale pa bodo pose- no notranjo evidenco o internih žiro računih za vsako TOZD, tako da bo možen vsak dan vpogled s kolikimi denarnimi sredstvi posamezna

TOZD upravlja oziroma koliko je v internem poslovanju dolžna ostalim TOZD. Ta evidenca se že vodi v se- stavu tako zvane »interne banke«, ki je bila pri nas ustanovljena ter jo upravlja poseben odbor izvoljenih delegatov iz vsake TOZD. Naloge in- terne banke so sicer še druge, ven- dar bi jih tukaj ne našteval. Podro- bno so naloge navedene v sporazumu o združitvi TOZD v GIP Gradis.

ZA SKUPNE NAMENE TOZD ZDRUŽUJEJO SREDSTVA IN SPREJEMAJO SOLIDARNO ODGOVORNOST

Z združitvijo v GIP Gradis so TOZD sprejele tudi obveznost, da bodo združevale sredstva za skupne namene tako v podjetju, kot izven njega. Prejele so tudi medsebojno so- lidarno odgovornost, ki je takšna od- govornost, pri kateri odgovarjajo za določen dolg ali obveznost vse TOZD skupno in vsaka posamezno. Upnik lahko po svoji izbiri zahteva izpolni- tev dolga v celoti ali delno od enega dolžnika ali od vseh hkrati. To zad- nje je pri nas aktualno, ker imamo en žiro račun. Z notranjimi eviden- cami o gibanju denarja na žiro rač- unu vsake TOZD pa se prikazuje, kakšne so njihove obveznosti ali do- broimetja. To je solidarnost do tret- jih oseb izven podjetja. V notranjem prometu pa se solidarna odgovor- nost, ki so jo sprejele naše TOZD, kot pravilno obliko medsebojnega poslovanja v smislu ustavnih dolo- čil, nanaša na obveznost za sanacijo TOZD, ki se je znašla v izgubi. So- lidarna obveznost, ki so jo naše TOZD v tej zvezi sprejele, ne pome- ni to, da bi TOZD, ki ima izgubo, tako potem lahko živela na drug rač- un. Pri sanaciji takšne TOZD so se obvezale druge, da bodo sicer zdru- žile sredstva in skupno poravnale tretjim osebam t. j. drugim upnikom dolgov, ki bi jih morala sicer pla- čati TOZD, ki je trenutno v izgubi. Od nje bodo pa zahtevale vračilo iz bodočega dohodka, doseženega v po- slovanju ter hkrati zahtevajo tudi program za sanacijo, iz katerega mo- ra biti razvidno jamstvo, da se bo slabo stoječa TOZD s svojimi in družbenimi močmi ponovno dvignila ter postala v določenem času toliko aktivna, da bo povrnila vse interno izposojeni dolg drugim TOZD, ki so zanj v času, ko ni bila zmožna pla- čati obveznosti, prevzele takšno pla- čilo do tretjih oseb.

ZDRUŽEVANJE SREDSTEV TOZD Z INTERNIMI POSOJILI

Pod internimi posojili pojmuje- mo medsebojno posojanje (kreditiranje) TOZD v sestavu podjetja ali sestav- ljenega podjetja. Kreditiranje lahko obsega oblikovanje kreditnih skla- dov, katere sredstva združijo vse TOZD za določene skupne akcije; ne- posredno financiranje posameznih te- meljnih organizacij združenega dela pod pogojem določenih obresti; kre- ditiranje sanacijskega programa, ki ga izvaja temeljna organizacija združenega dela, ki je zašla v izgubo; kreditiranje investicijskega progra- ma za posamezno TOZD, bodisi v celoti ali delno tudi za to, da se pri- dobi zunanji kredit pri banki; kre- ditiranje zaradi podaljšanja rokov plačila za opravljene storitve (kre- ditiranje investitorjev, gradnja in trg in, podobno); kreditiranje stroškov za uvajanje, nove proizvodnje, ki jih ni TOZD sposobna pokrivati s svojimi sredstvi.

Interno kreditiranje preprečuje dosedanje nekontrolirano prelivanje sredstev in spodbuja k boljšemu go- spodarjenju vsako TOZD zlasti za- radi nujnosti planiranja njene raz- vojne politike in sestavljanja bolj strokovno podprtih elaboratov za in- vesticijska vlaganja v podjetju, kot je to bilo doslej. Spodbuja se tudi večji interes za zviševanje produk- tivnosti kajti le s tem bo možno tudi vračilo sprejetih obveznosti po- samezne TOZD do drugih pri naje- manju internega kredita. Pričakuje se tudi večja odgovornost tiste TOZD ki bo dobila posojilo od drugih v se- stavu podjetja, da bo poslovanje te- klo v redu.

TOZD ZDRUŽUJEJO SREDSTVA TUDI TRAJNO IN OB SKUPNEM RIZIKU

V podjetju se lahko združuje vse vrste skladov in združujejo sredstva za različne namene. Pri tem mora- mo takoj poudariti, da to niso skladi in sredstva podjetja (delovne orga- nizacije) temveč skupni skladi in skupna sredstva vseh temeljnih or- ganizacij združenega dela v sestavu podjetja. To je bistvena, nova kvali- teta sredstev ali skladov na nivoju podjetja v primerjavi s stanjem, ki je bilo pred uveljavitvijo ustavnih dopolnitev. Razlika ni samo formal- na, temveč vsebinska.

Običajno se oblikujejo na nivoju podjetja skupna sredstva rezerve oz.

skupni rezervni sklad, medtem ko ima vsaka TOZD tudi svoja rezerv- na sredstva in rezervni sklad. Skup- ne rezerve so predpisane tudi z za- konom, njih višina pa je določena z družbenim dogovorom.

Namen skupnega rezervnega skla- da je ožji, kot je to pri rezervnem skladu vsake temeljne organizacije združenega dela. Skupni rezervni sklad se uporablja za kritje izgube posameznih TOZD, katerim njihov sklad za to ni dovolj visok. To kritje je pogojeno v smislu našega sporazuma o združitvi TOZD v GIP Gradis z vračilom po izvolitvi sana- cijskega programa TOZD, ki je zašla v težave. Dalje se uporablja za za- časno izposojanje denarja za izpla- čilo osebnih dohodkov TOZD, če bi prišlo do nelikvidnosti. Skupne re- zerve se uporabljajo tudi za prekla- lifikacijo delavcev ali za financira- nje ustvarjanja novih delovnih mest, do katerih lahko pride zaradi teho- loškega ali ekonomskega vzroka. Da- lje se uporablja za nadomestila delavcem v primeru zastojev v pro- izvodnji, do katerih je prišlo zaradi elementarnih nesreč. Končno služijo skupna rezervna sredstva za razno kratkoročno kreditiranje v teku po- slovanja. Rezervna sredstva ne sme- jo biti zamrznjena, temveč je treba pri tem voditi takšno poslovno po- litiko, da bodo operativno likvidna in da pravočasno lahko intervenira- jo, kadar nastopi potreba. Rezervna sredstva se ne smejo vlagati dolgo- ročno. Drugače je seveda ob pokri- vanju izgube, pri čemer pa se orak- tično ustvarjajo pogoji poslovanja, da bo dosežen pozitiven finančni re- zultat.

Na nivoju podjetja se lahko zdu- ružujejo skupni skladi za znanstveno raziskovalno delo, za uvajanje nove tehnologije in za uvajanje novih iz- delkov. S temi sredstvi se delno ali v celoti financirajo raziskave in raz- vojni programi, ki so po določenem vrstnem redu upravičenosti sprejeti pri vseh TOZD.

Za financiranje investicij se prav tako oblikujejo skupna sredstva, vendar je treba takoj poudariti, da ni možno oblikovati skupne investi- cijske sklade brez predhodnega pro- grama financiranja investicij t. j. in- vesticijskega programa. Tudi skupni

skladi za kreditiranje obratnih sred- stev se ne morejo oblikovati pavšal- no in brez konkretnih programov takšnega kreditiranja.

Neposredno skupno financiranje strojev težke in druge mehanizaci- je TOZD gradbene enote v TOZD SPO.

Največji pomen združevanja sred- stev za investicije predstavlja pri nas za vse gradbene TOZD in za TOZD Strojno prometni obrat in si- cer glede financiranja novih nabav strojev težke, srednje in lahke grad- bene mehanizacije, ki se uporablja pri gradnji objektov.

Zato, ker je dejavnost gradbenih TOZD in TOZD Strojno prometni obrat zaokrožena celota, čeprav se lahko za vsako dejavnost posebej ugotavlja dohodek, imajo te TOZD določene zelo tesne skupne interese in se sedaj združujejo v skupnost temeljnih organizacij v smislu 49. člena zakona o konstituiranju orga- nizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register (Ur. l. SFRJ št. 22/73). Ta člen namreč določa, da se dvoje ali več TOZD v sestavi iste delovne organizacije lahko združi v skupnost temeljnih organizacij in sklenejo v tej zvezi sporazum o zdu- ruževanju, s katerim uredijo katere zadeve se bodo skupno opravljale, medsebojne pravice in obveznosti, združevanje sredstev in njihov na- men, oblikovanje skupnih organov in druge pravice in obveznosti.

Kar zadeva združevanje sredstev za financiranje investicijskih nabav gradbene mehanizacije je potrebno upoštevati dejstvo, da upravlja SPOs sredstva te mehanizacije in je dolžan mehanizacijo tudi vzdrževati in na- domestiti dotrajano. Sredstva za to so priznana v interno določenih ce- nah, ki jih sporazumno sprejmejo za- interesirane TOZD. Za nabave, ki bi se nanašale na povečanje kapacitet ali nabave popolnoma drugačnih strojev za specialna dela, ki se tudi v določenem hitrejšem roku amorti- zirajo v celoti, višina skladov, ki jih lahko po interno določenih ceni for- mira SPO ne morejo zadoščati za- takšne nabave, zato bodo gradbene TOZD posodile del svojih skladov in sicer tako, da bodo sredstva združile v strojno prometni obrat, ki se bo seveda obvezal, da bo vložena de-

narna sredstva, s katerimi bo nabav- ljena nova oprema, v določenem ro- ku odplačal posamezni TOZD. Tak- šen način združevanja sredstev za investicijske nabave je predpisan z zakonom o prometu družbenih sred- stev TOZD istočasno pa odgovarja našemu notranjemu organizacijske- mu in delitvenemu sistemu. Ome- njeni zakon predpisuje, da se med- sebojni odnosi iz združevanja dru- žbenih sredstev za skupno poslovanje uredijo s pogodbo, ki mora biti skle- njena v pisni obliki, veljavna pa postane, ko se o tem odločijo delav- ci v TOZD z večino glasov oziroma ko o tem odloči delavski svet TOZD. Skupni interes ki ga imajo pri tem TOZD gradbene enote je povsem raz- umljiv, kajti če ne bo potrebne gradbene mehanizacije, potem tudi dela ne bo mogoče izvesti.

Očitno pa je, da se pri tem zahte- va veliko več načrtovanja pri pre- vidnih nabavah in izračunavanju koristnosti posameznih nabav, kajti skupen rizik ki se tako sprejema je vsekakor velik, občutili pa ga bodo vsak za sebe neposredno. Bolj na- tančno planiranje in pri tem ugotav- ljanje sposobnosti, da bodo vložena sredstva za nove nabave v določe- nem roku vrnjena, bo dalo vsek- kor samo pozitivne rezultate za ce- lotno poslovanje in spremenilo tudi sedanje gledanje nekaterih, da skrb za ekonomičnost in rentabilnost in- vesticijskih vlaganj ni potrebna.

V bistvu se spreminja dosedanje način financiranja investicij gradbe- ne mehanizacije, ko se je iz dohod- ka vseh enot odvedlo določen odstot- ek za takšne nabave, nato pa po predloženem seznamu strojev iz teh sredstev kupilo stroje. S prevzemom strojev v upravljanje bo Strojno pro- metni obrat prevzel sedaj tudi obvez- nost za denarna sredstva, ki jih bodo posamezne TOZD gradbene enote po- sodile kot dopolnitev k skupnim na- bavam ali neposredno za določen specialni stroj oziroma transportno sredstvo.

Najprej bodo potrebni programi in potem šele pride do združevanja sredstev in ne z izbiranjem najugod- nejše investicije. Dalje je potrebno upoštevati, da vedno niso dovoljna za razvoj in razširitev lastna sred- stva in bo potrebno priključiti še zu- nanje kredite. Obveznosti za odpla- čevanje se bodo prav tako lahko sku- pno prevzele po medsebojno sklenje- nih pogodbah in dogovorih.

Zupančič Rajko, dipl. oec.

Nadaljevali bomo...

njivega dela in tudi ni spodbujal organizacij združenega dela k izpol- njevanju teh meril. Z novim zaka- nom o samoupravnem sporazumeva- nju je delitev dohodka postavljena na čvrstejšo osnovo. Delavci se od- slej sporazumevajo zlasti o poklicih ali skupinah poklicev, ki so značilne za TOZD določenih dejavnosti ter o tistih njihovih sestavinah, ki so skup- ne in pomembne za prvenstveno vrednotenje poklicev oz. skupin po- klicev. Zakon zagotavlja tudi večjo vključenost delavcev v samoupravno sporazumevanje in onemogoča spre- jemanje odločitev le v organih ali ozkih skupinah strokovnjakov za vprašanja delitve. Samoupravni po- razumi, ki jih bo treba sprejeti v skladu z novim zakonom bodo mora- li uveljaviti takšna enotna merila za delitev, ki bodo spodbujala delavca

za doseganje boljših učinkov pri de- lu in poslovanju in s tem za poveča- nje produktivnosti dela, hkrati pa za- gotovila da bo osebni dohodek del- lava odvisen od njegovega prispev- ka k dohodku TOZD, v kateri de- la in od njegovega prispevka, ki ga je dal za razširitev ekon- omske osnove TOZD s svojim minu- t delom. Razumljivo, da se bo slej, ko prej uveljavilo tudi načelo: za enako delo, enako plačilo. Nadaljnje izpo- lnjevanje sistema delitve dohodka in osebnih dohodkov je tesno pove- zano tudi z reševanjem vprašanj pridobivanja dohodka, pogojev vo- spodarjenja in gospodarskega sistema nasplo. Nestabilnost pogojev za pri- dobivanje dohodka in z vplivni nepri- čakovani administrativni ukrepi vpli- vajo na pridobivanje dohodka v to- likšni meri, da postaja dohodek že

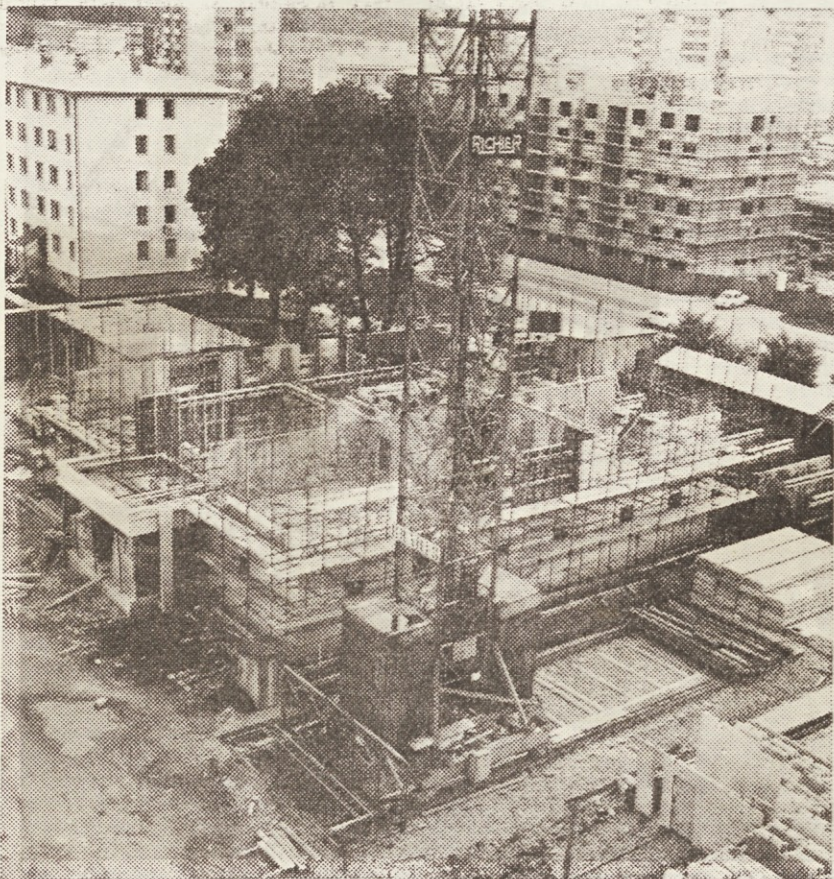
dokaj nezanesljivo merilo uspešno- sti poslovanja

Kako gledate na integracijske pro- cese v gradbeništvu, kakšen je po- ložaj Gradisa, kaj bodo morali orga- ni samoupravljanja v tem pogledu storiti v prihodnjem obdobju? Tu mislimo predvsem na integracijo v okviru GAST.

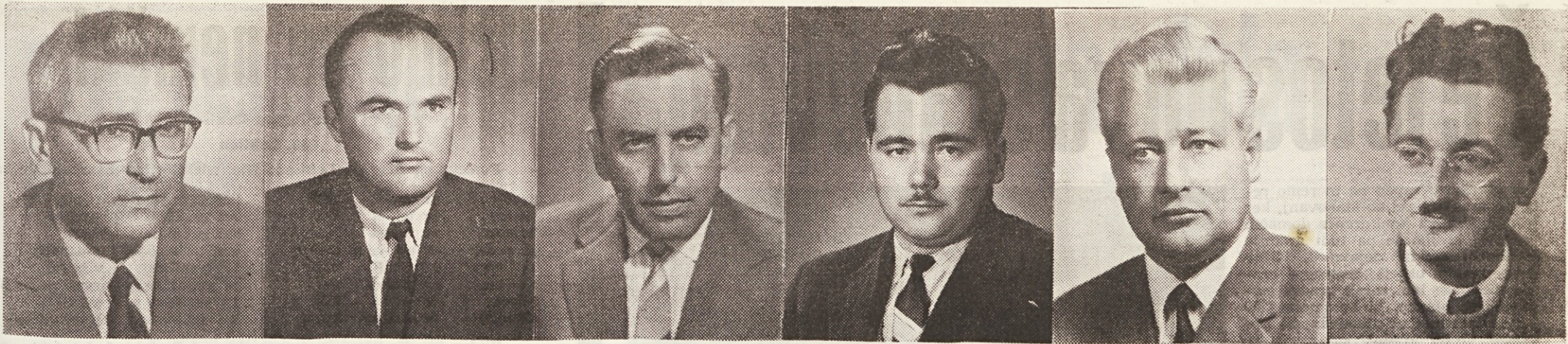
Glede integracijskih procesov v gradbeništvu sem mnenja da Gradis pri tem ne more ostati ob strani. Ker do sedaj po tej plati ni bilo dovolj storjenega, sem prepričan, da se bo mo- tega vprašanja lotil takoj. Oseb- no sem proti združevanju z manjši- mi na pol obrtnimi lokalnimi pod- jetji, predvsem zato, ker s tako inte- gracijo nismo dosegli ničesar. V vsa- kem primeru pa podpiram integra- cijo, o kateri smo že razpravljali, pri tem mislim na združevanje s podjet- jem SLOVENIJA CESTE. Taka inte- gracija ima ekonomsko in politično upravičenost, kajti s tako združitvi- jo bi absolutno dosegli smotnejše izkoriščanje sredstev in delovnih pri- prav predvsem pa strokovnih kad- rov. Pri vsem tem nas naj ne moti trenutno finančno stanje partnerja. Menim da je nujno čimprej z izvir-nimi analizami in intenzivnimi do- govori najti rešitev, ki bo sprejem- ljiva za oba partnerja.

Z nadaljnjim razvojem delavskega samoupravljanja se spreminja vloga vodstvenega in vodilnega kadra, predvsem pa vloga skupnih služb. Kakšni so vaši pogledi na strokovne službe in kakšno vlogo morajo odig- rati?

Že z našimi sprejetimi statuti smo utrdili položaj vodstvenega in vodil- nega kadra, kakor tudi položaj in vlogo skupnih služb. Skupne službe morajo v bodoče odigrati vlogo orga- nizatorja napredka, odnosno, delati morajo za potrebe TOZD in podjetja kot celote. Njihova vloga bi bila v glavnem v strokovni pomoči in v nasvetih inštruktaži itd. ne pa vloga komandanta ali inšpektorja. Ker dobro poznam strokovne kadre in vodilne delavce podjetja, sem prepri- čan, da so voljni in sposobni oprav- ljati vse tiste naloge ki jih zasledi- mo v statutu OZD. To zaupanje so potrdili tudi delegati na prvem za- sedanju DS kjer so ob pritiski reelek- cije ponovno soglasno izvolili vodilne delavce našega podjetja.

Tudi v Celju bi se oprijeli OUTINORD sistema stanovanjske gradnje

Naši direktorji od leve proti desni: ing. Dušan Sodnik, Bernard Gabrijelečič, ing. Boltežar Hvastija, Joško Repše, Franc Vovk in ing. Alfred Peteln

ing. Stefan Mesarič

Iko Ravnikar

Ludvik Rizmal

Tone Zaletelj

Rajko Zupančič

Ponovna izvolitev naših direktorjev - priznanje za dosedanje delo

Javen razpis, široke obravnave v TOZD, razprave na sejah organov delavskega samoupravljanja, tajne volitve in ponovna izvolitev naših direktorjev na vodilna in odgovorna delovna mesta, so dokaz zrelosti kolektiva ter zaupanje in visoko priznanje vodilnim kadrom za dosedanje uspešno delo.

Res je, da med ponovno imenovanimi direktorji najdemo le dva nova (oba priznana strokovnjaka, dobra gospodarja in Gradisovca), vsi ostali pa že več let opravljajo to težko in odgovorno nalogo. To pa seveda ne pomeni, da je ves ta navidezni ceremonial le gola formalnost, ampak ravno nasprotno: v vseh letih njihovega dela na vodilnih delovnih mestih smo se pač prepričali, da bi težko našli boljše, da je naše podjetje z njihovo pomočjo tisto, kar želimo — trdno, z zagotovljenim delom in zaslužkom. V zadnjih nekaj več kot dveh desetletjih smo si v naši deželi zgradili nov sistem — sistem samoupravljanja. Ta nam je prinesel korenite spremembe in začeli smo ga brez večjih zastojev pot, ki nas bo čimprej pripeljala v disu ni več področja, kjer samoupravljanje ne bi imelo glavno besede. S svojimi določili, ki smo jih sami postavili, si uravnavamo tako pot, ki nas bo čimprej pripeljala v pravi socialistični sistem družbene ureditve.

Danes se naši strokovni kadri dobro zavedajo, da njihova skrb ni le

ing. Hugo Keržan

zagotoviti tehnične in ekonomske pogoje dela, temveč tudi, da je odnos do samoupravljanja sestavni del

vsakega delovnega mesta, zlasti še vodilnega. In v tem smislu so in bodo naši vodilni kadri za prihodnja štiri leta nadaljevali začeto delo.

Kot smo že omenili, pri nas direktorji niso bili na vodilnih mestih le štiri leta, pa vendar nihče ne more reči, da je to napak. S ponovnim sprejemom na taka delovna mesta z veliko odgovornostjo smo le dokazali, da je bila njihova pot do sedaj pravilna, da njim tudi v bodoče še najbolj zaupamo. Prav gotovo odločitve niso padle kar tako, ampak so bile vse možnosti pretresene z vseh strani. saj pa ne rabimo nove direktorje kar vsak teden, kajne? Pa smo poiskali in izbrali spet tiste, za katere vemo, da jim lahko prepustimo »naš volan«, da bomo tudi vnaprej imeli dosti dela in seveda tudi zaslužka, ter da bodo vsi kot eden delovali v smislu ustavnih sprememb, nadaljnega utrjevanja delavskega samoupravljanja ter na osnovi vsestranskega sodelovanja in solidarnosti gospodarili v prid kolektivu TOZD in celotnega Gradisa, kajti moč podjetja je le v enotnih akcijah, združevanju sredstev, in enotnih pogledov na skupno delo in uspehe.

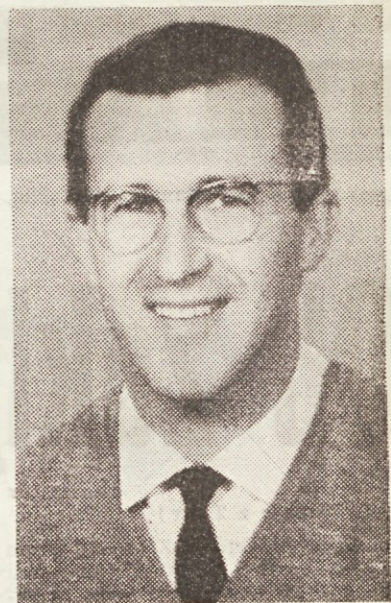
Zato vsem, ponovno in novo izvoljenim direktorjem, iskreno čestitamo z željo, da tudi v bodoče tako uspešno vodijo podjetje kot so ga doslej.

ing. Dragovan Sever

ing. Vukašin Ačanski

Jože Zajc

Vinko Brglez

IZVOLITEV DIREKTORJEV

1. Delavski svet podjetja Gradis je na svoji 1. seji na predlog razpisne komisije za volitve individualnih izvrš. organov in gl. direkt. podjetja ter po tajnem glasovanju izvolil za naslednjo štiriletno mandatno dobo individualne izvršilne organe, in sicer:

- za glavnega direktorja podjetja Huga Keržana, dipl. gr. ing.
- za tehničnega direktorja podjetja Alfreda Petelna, dipl. gr. ing.
- za komercialnega direktorja podjetja Sašo Skulja, dipl. gr. ing.
- za direktorja gospodarsko-finančne službe podjetja Ika Ravnikarja
- za direktorja splošne službe podjetja Rajka Zupančiča, dipl. oec.
- za direktorja kadrovske-socialne službe podjetja Dragovana Severja, dipl. gr. ing.
- za direktorja analitsko-planske službe podjetja Branka Vaslela, dipl. gr. ing.
- za direktorja razvojno-organizacijske službe podjetja Dušana Sodnika, dipl. gr. ing.

2. Delavski svet TOZD GE Ljubljana je na seji dne 14. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD GE Ljubljana Stefana Mesariča, dipl. gr. ing.

3. Delavski svet TOZD GE Celje je na seji dne 12. 12. 1973 imenoval

za direktorja TOZD GE Celje Alberta Praprotnika

4. Delavski svet TOZD GE Jesenice je na seji dne 19. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD GE Jesenice Franca Vovka

5. Delavski svet TOZD GE Maribor je na seji dne 17. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD GE Maribor Boruta Maistra, dipl. gr. ing.

6. Delavski svet TOZD GE Nizke gradnje Maribor je na seji dne 17. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD GE Nizke gradnje Maribor Boltežarja Hvastija, dipl. gr. ing.

7. Delavski svet TOZD GE Ravne na Koroškem je na seji dne 12. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD GE Ravne Antona Zaletelja

8. Delavski svet TOZD GE Ljubljana okolica je na seji dne 14. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD GE Ljubljana okolica Jožeta Zajca

9. Delavski svet TOZD GE Koper je na seji dne 14. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD GE Koper Bernarda Gabrijelečiča

10. Delavski svet TOZD KO Ljubljana je na seji dne 17. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD KO Ljubljana Jožeta Repšela

11. Delavski svet TOZD KO Maribor je na seji dne 17. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD KO Maribor Ludvika Rizmala

12. Delavski svet TOZD LIO Škofja Loka je na seji dne 13. 12. 1973

imenoval za direktorja TOZD LIO Škofja Loka Leopolda Ilovarja, dipl. oec.

13. Delavski svet TOZD OGP Ljubljana je na seji dne 13. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD OGP Ljubljana Borisa Pečenka, dipl. gr. ing.

14. Delavski svet TOZD SPO Ljubljana je na seji dne 17. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD SPO Ljubljana Vinka Brgleza

15. Delavski svet TOZD Biro za projektiranje Ljubljana je na seji dne 14. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD Biro za proj. Ljubljana Borisa Vedeta, dipl. ing. arch.

16. Delavski svet TOZD Biro za projektiranje Maribor je na seji dne 14. 12. 1973 imenoval za direktorja TOZD Biro za proj. Maribor Vukašina Ačanskega, dipl. ing. arch.

17. Delavski svet TOZD Železokrivnica Ljubljana je na svoji seji dne 18. 12. 1973 imenoval za vodjo TOZD Železokrivnica Janeza Kohneta, dipl. gr. ing.

18. Delavski svet TOZD Frankfurt je na seji dne 13. 12. 1973 imenoval za vodjo TOZD Frankfurt Karla Božnika

19. Delavski svet TOZD Uprava stanovanjskih hiš je na seji dne 18. 12. 1973 imenoval za vodjo TOZD Uprave stanovanjskih hiš Rajka Sačeharja

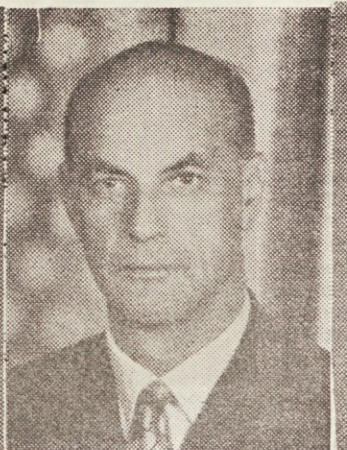
Albert Praprotnik

Leopold Ilovar

ing. Saša Skulj

ing. Borut Maister

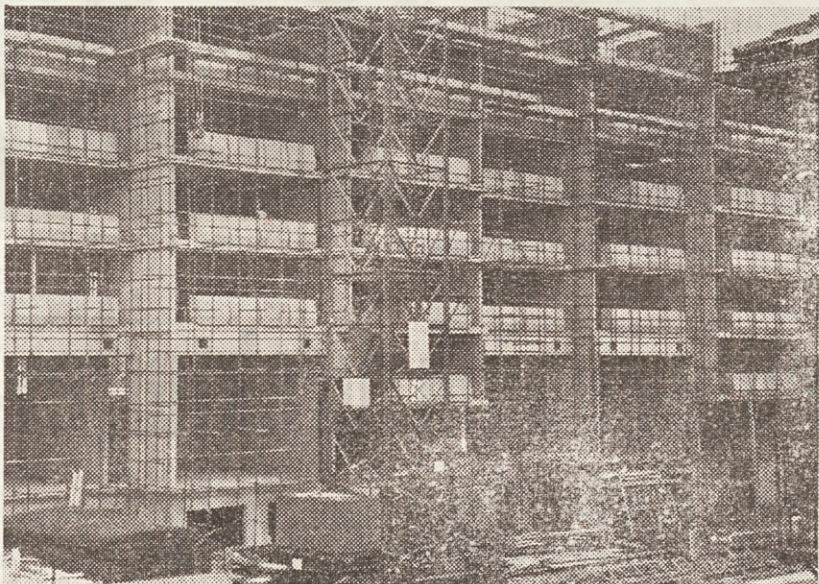

ing. Branko Vasle

Še letos nova stanovanja

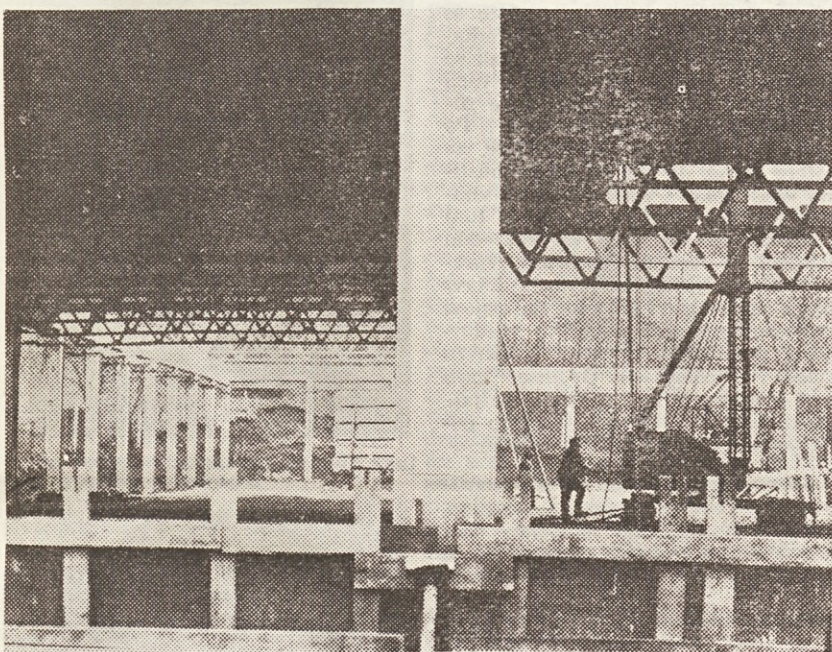
V Mariboru ravno ne moremo reči, da gradimo veliko stanovanj, ker je pač prehuda konkurenca domačih podjetij, ki jim je pa tudi gradnja stanovanj glavna dejavnost. Kljub temu nam je uspelo, da smo v centru mesta že lani začeli graditi stanovanjsko stavbo, ki bo imela 6500 kvadratnih metrov stanovanjske površine. O tej gradnji smo sicer že pisali, vendar naj tudi danes, čisto na kratko, posvetimo par vrstic zgradbi na Slovenski cesti.

To je poslovnostanovanjski objekt, ki bo imel 97 stanovanj (od garsonjer do 4-sobnih), 10 poslovnih prostorov in 47 garaž. Zaenkrat je prodanih že 60 % stanovanj. Pri gradnji, kjer je zaposlenih 55 naših delavcev, ni posebnih težav in problemov in vse kaže, da bo vselitev res možna že decembra letos, kot to predvideva plan. Mogoče je edini problem ta, da je premalo delavcev, zato trenutno delajo samo trakti ob Slovenski ulici, kasneje pa bodo začeli še ob Gospejini ulici.

Stanovanja za trg ob Slovenski cesti že kažejo svojo pravo podobo, končana pa bodo do decembra

Gradnja v Topru napreduje

Lepo vreme je Celjanom omogočilo, da končujejo tretjo fazo gradnje

O tem, da smo začeli lanskega avgusta delati za celjski Toper, smo že pisali, pa vseeno še nekaj besed o poteku del. Ta montažna hala ima 4500 m² površine. Ko smo jih sedaj obiskali, so imeli narejeno tretjo fazo. Vse zemeljska dela so končana, stebri postavljeni, na vrsti pa je zaključna faza, to je — montaža.

Ko smo jih povprašali po težavah, so dejali, da jih nimajo, najbolj pa jim ugaja lepo vreme, tako da lahko gradnjo nemoteno nadaljujejo. Na gradbišču je sedaj 35 delavcev, ki se trudijo, da bi do prvega maja dela popolnoma končali.

Ob zaključku razprave

(nadaljevanje z 2. str.)

delavskemu svetu TOZD in delavcem v njej. Posebej je opredeljena tudi odgovornost strokovnih služb za rezultate poslovanja organizacije, kot tudi za organiziranje in usklajevanje delovnega procesa. Jasneje pa je opredeljena tudi odgovornost upravnih organov za stanje na področjih, na katerih delujejo, ter odgovornost nosilcev združenega planiranja in glede prevzemanja materialnih obveznosti nasploh.

V razpravi je bila izražena tudi bojazen, da ne bi novi ustavni sistem z razvejanjo organizacijo pripeljal do povečanja administracije na vseh ravneh še posebej v TOZD.

Zahteva se, da se zaustavi vsako absolutno ali vsaj relativno povečanje števila zaposlenih v administraciji in povečanje sredstev za te potrebe, oziroma obveže obstoječe organe, organizacije in strokovne službe, da opravljajo potrebne strokovne in druge zadeve TOZD za delegacije in organe upravljanja, ki dobivajo z novo ustavo nove naloge. Čeprav v tem primeru, je dejal tov. Jogan, ne gre za ustavno materijo, bi kazalo v načelu podpreti zahteve, da zagotovimo na vseh ravneh visokokvalificirano, strokovno in politično usposobljeno ter sodobno opremljeno administracijo v številu ki ustreza realnim potrebam posameznih TOZD in strokovnih služb.

Naloge, ki jih sprejemamo z novo ustavo, so obsežne in dolgoročne, odgovorne in zapletene. Dokument, ki je rezultat dolgotrajnega odgovornega idejnopolitičnega ter strokovno analitičnega dela usklajevanja in odgovarjanja in ki je dobil v javni razpravi enotno in nedvomno plebiškatarno podporo vseh naših delovnih ljudi, nujno tudi velika pričakovanja, ki se jim ne smemo izneveriti.

Mnogo bolj kot pri prejšnjih ustavah gre za dokument ki ni naslonjen pretežno na organe in organizacije, temveč na stehernega delavca.

V resnici ne gre samo za nov člen in etapo na naši poti in v graditvi samoupravljanja, gre za pogumno odpiranje novega revolucionarnega poglavja o dograjevanju humanistične družbe zgrajene na idealih socializma in komunizma, ki bo pomembno tudi kot izkušnja mednarodnega delavskega gibanja.

V programu uresničevanja ustave kot revolucionarnega dokumenta ne bo šlo samo za institucionalne, orga-

nizacijske ter kvantitativne premike preobrazbe — šlo bo pravsem z nadaljevanje in izbojevanje bitke z elementi izkoriščanja in tlačenja človeka ter njegove osebnosti, vsakršnega posredovanja in manipulacije. Hkrati bo šlo za bistvene premike v zavesti družbe kot celote in vsakega posameznika ki jih ne bo mogoče zagotoviti in uresničiti brez večje vloge znanja in znanosti v celotnem družbenem življenju zlasti pa ne brez aktivne vztrajne in dolgoročno programirane vloge družbenopolitičnih organizacij z ZK na čelu.

Se en posnetek z gradbišča na ljubljanskem bazenu na Ježici

Učimo se nemški

Wir lernen Deutsch

56. Lektion

Fortsetzung der 55. Lektion: Die wichtigsten Starken Verba

greifen	er greift	griff	hat gegriffen	(prijeti)
leiden	er leidet	litt	hat gelitten	(trpeti)
beissen	er beisst	biss	hat gebissen	(gristi)
streichen	er streicht	strich	hat gestrichen	(namazati)
pfeifen	er pfeift	pfiff	hat gepfiffen	(žvižgati)
gleiten	er gleitet	glitt	ist geglitten	(drseti, polzeti)
reiten	er reitet	ritt	ist geritten	(jezditi)
streiten	er streitet	stritt	hat gestritten	(prerekati se)

Bilden Sie die Sätze im Imperfekt und Perfekt: 1. Ich leide oft an Kopfschmerzen. 2. Du reitest auf dem Pferd. 3. Er pfeift ein Lied. 4. Sie schneidet die Seide mit der Schere. 5. Das Kind reisst ein Blatt aus dem Buch. 6. Wir schleichen aus dem Hause. 7. Ihr greift in die Tasche. 8. Der Sohn gleicht dem Vater. 9. Er beisst in das Brot. 10. Sie weichen keinen Schritt.

schneiden	er schneidet	schnitt	hat geschnitten	(rezati)
reissen	er reißt	riss	hat gerissen	(trgati)
gleichen	er gleicht	glich	hat geglichen	(biti enak)
schleichen	er schleicht	schlich	ist geschlichen	(plaziti se)
weichen	er weicht	wich	ist gewichen	(umakniti se)

Lesen Sie die Sätze im Imperfekt und Perfekt: 1. Der Hund beisst den Fremden. 2. Der Schneider schneidet den Stoff. 3. Der Maler streicht das Haus. 4. Der Polizist greift den Dieb. 5. Der Schüler begreift die Regel nicht. (begreifen — razumeti). 6. Ein Ei gleicht dem andern. 7. Die Katze schleicht in die Küche. 8. Der kleine Junge reitet auf dem Stock des Vaters. 9. Bruder und Schwester streiten sich oft wie Hund und Katze.

schreiben	er schreibt	schrrieb	hat geschrieben	(pisati)
schreien	er schreit	schrie	hat geschrien	(kričati)
bleiben	er bleibt	blieb	ist geblieben	(ostati)

Ebenso (prav tako) die Verba: reiben (drgniti), treiben (gnati), meiden (ogibati se), scheiden (ločiti), wiesen (napotiti).

scheinen	er scheint	schien	hat geschienen	(sijati, zdeti se)
schweigen	er schweigt	schwieg	hat geschwiegen	(molčati)
steigen	er steigt	stieg	ist gestiegen	(stopati kvišku, dvigati se, naraščati)

leihen	er leiht	lieh	hat geliehen	(posoditi)
verzeihen	er verzeiht	verzieh	hat verziehen	(odpustiti)

Bilden Sie die Sätze im Imperfekt und Perfekt: 1. Ich schreibe eine Postkarte. 2. Er reißt sich die Hände. 3. Du weist uns den Weg (pokažeš nam pot). 4. Sie treiben die Hühner aus dem Garten. 5. Ihr leiht uns viele Bücher. 6. Sie steigt in die Strassenbahn. 7. Du bleibst zu Hause. 8. Im Theater schweigen wir. 9. Die Jungen schreien und lärmen auf der Strasse. 10. Sie verzeiht ihm alles.

Setzen Sie folgende Sätze ins Imperfekt, Perfekt und Futur:

1. Das kranke Kind schreit in der Nacht. 2. Die Sonne scheint hell und warm. 3. Die Uhr bleibt stehen. 4. Der Richter scheidet die Ehe. 5. Der Polizist weist und den Weg zum Theater. 6. Die Reisenden steigen aus dem Zug. 7. Der Dichter schreibt einen neuen Roman. 8. Der Kranke meidet die kalte Luft. 9. Ich leihe dem Studenten 20 Mark. 10. Die Temperatur steigt.

fallen	er fällt	fiel	ist gefallen	(pasti)
fangen	er fängt	fang	hat gefangen	(loviti)
stossen	er stösst	stiess	hat gestossen	(suniti)
laufen	er läuft	lief	ist gelaufen	(teči, leteti)
hängen	er hängt	hing	hat gehangen	(viseti)
rufen	er ruft	rief	hat gerufen	(klicati)
heissen	er heisst	hiess	hat geheissen	(imenovati se)
hauen	er haut	hieb	hat gehauen	(udariti)

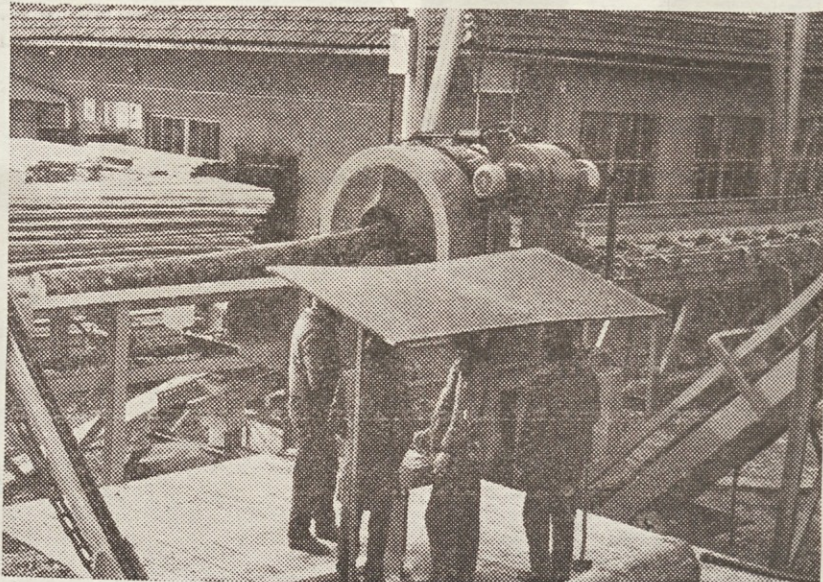
EBENSO: halten (držati), schlafen (spati), braten (pečti), raten (svetovati), blasen (pihati), lassen (pustiti).

Bilden Sie Sätze im Imperfekt und Perfekt: 1. Ich fange den Fisch. 2. Er stösst mit dem Fuss. 3. Wir rufen der Kellner. 4. Ich rate das Rätsel. 5. Ihr halten euer Versprechen. 6. Du läufst in die Apotheke. 7. Du lässt den Hund aus dem Zimmer. 8. Sie schlafen sehr fest. 9. Er fällt auf der Treppe. 10. Ich blase in das Feuer. 11. Der Kurs des Geldes fällt und steigt. 12. Ich rate dem Schüler täglich eine schriftliche Arbeit zu machen. 13. Die Wagen halten bei rotem Licht auf der Strasse. 14. Manche Tiere schlafen während des ganzen Winters. Der Jäger ruft die Hunde. 16. Der Musiker bläst die Flöte. 17. Der Spieler stösst den Ball mit dem Fuss. 18. Der Hase läuft in den Wald. 19. Die Glocke hängt im Turm. 20. Wie heisst der neue Professor?

Fortsetzung folgt in der nächsten Lektion.

Wörter — besede

Kopfschmerzen	— glavobol	s Rätsel	— uganka
e Schere	— škarije	s Versprechen	— obljuba
e Huhn	— piščanec	e Treppe	— stopnica
lärmen	— razgrajati	r Kurs	— tečaj denarja
stehen bleiben	— ustaviti se	täglich	— dnevno
r Richter	— sodnik	r Jäger	— lovec
e Ehe	— zakon, zakonska zveza	e Flöte	— piščal
r Dichter	— pesnik	r Hase	— zajec
r Fisch	— bira	e Glocke	— zvon
r Kellner	— natakar	r Turm	— stolp

Se zadnje priprave pred zagonom lu pilnega stroja

Prvo desetletje je mimo

Minilo je že dobrih deset let, odkar je CDS potrdil rojstvo tokrat nove PE z imenom »Strojno prometni obrat« ali SPO. Iz bivših centralnih obratov so se izločile gotove dejavnosti, avtopark in težka mehanizacija. Tako sta nastali iz prejšnje enote dve, pod imenom »Kovinski obrati in Strojno prometni obrat«. S to reorganizacijo sta nastali tudi dve upravi.

Novorojena enota SPO je prevzela veliko odgovornost napram gradbenim enotam. Začela se je spreminjati tehnologija dela, stroji so bili zastareli, iztrošeni in kadri neizkušeni. Prijeli smo vsi, vsak po svojih močeh in sposobnostih za delo. Kolesje SPO se je začelo premikati z gotovim škripanjem, vendar se je tudi škripanje postopoma odpravljalo z novimi opremami — kot so novi stroji, avtomobili, žerjavi, in kadri.

Mehanizem SPO še ne deluje brezhibno, kljub temu da je strojni park v tem desetletju skoraj popolnoma obnovljen. Vzroki so znani, tehnologija v gradbeništvu se je zelo razvila in s tem nastopajo jasno zahtevo po najnovejši mehanooopremljenosti. K temu sili tudi velika konkurenčnost, ki danes ne ločuje več dneva od noči in letnih časov. Hitrejši zmaguje, zmaga pa le, če je dobro opremljen z napravami, ki mu omogočajo ta tempo, seveda s pomočjo dobrih strokovnjakov, ki vedo vse to pravilno in ob pravem času izkoristiti.

Obnova strojnega parka poteka zadovoljivo. Poleg obnove se je tudi številna rast bistveno spremenila. Če se ozremo na ljudi, ki upravljajo ta mehanizem, pa vidimo v glavnem samo stare obraze — ne po starostnih letih, ampak po stažu v SPO. Nekaj teh kadrov prenaša velika bremena, saj je naraščaj zelo majhen, število strojev in ljudi, ki jih upravljajo pa iz leta v leto raste. Morda nekdo poreče, zakaj se ne oskrbimo s potrebnim številom ustreznih kadrov. Odgovor je kaj lahek. Ta dejavnost ni privlačna, ker zahteva gotovo odgovornost, vezana je na terensko delo in delo v dneh, ko so sicer prosti. Delo ni priznано v takem smislu kot si ga zasluži, še manj pa je plačano. Znano je že, da naraščajo iz dneva v dan potrebe po fizičnih delavcih, prav tako pa se pojavlja pri ostalih kadrih isti problem. Do nedavno so bili privlačni strojniški poklici, v zadnjem času pa je ta privlačnost skoraj popolnoma padla. Le redki so, ki se še prijavijo za ta poklic. Stagnacija je zaskrbljujoča, saj ne bo ljudi, ki bi upravljali z gradbenimi stroji, gradbena operativa pa bo izgubila udarno moč proti konkurenci in rokom.

Mnenja sem, da obdržimo tisto kar imamo. Imamo dobre in vestne ljudi — od delavcev do ostalih strokovnjakov, na katerih ima podjetje trdne temelje. Dajmo jim obojestransko priznanje, moralno in materialno.

Nekaj besed še o notranjem sestavu SPO. Po specifičnosti je mehanizacija interno formirana v tri skupine: gradbeni stroji, avtopark in gradbeni žerjavi. Z ozirom na specifičnost in stroge predpise o delu z gradbenimi stolpnimi žerjavji nekaj besed več o teh zadnjih.

S formiranjem SPO se je interno formirala tudi posebna služba za žerjave, ki je sestavljena iz vodij žerjavov (36), montažne skupine, servisne skupine in mojstra za montažo žerjavnih prog. Servisna skupina je sestavljena iz mehanikov in električarjev. Delo servisne skupine je na terenu in v delavnici, zato sta tudi dva vodja. Za terensko skupino je odgovoren strojni tehnik Ludvik Šiftar, za skupino v delavnici pa dolgoletni žerjavovodja tovariš Alojz Kobal. Tudi montažna skupina ima svojega vodjo tovariša Ota Leimsner in njegovega namestnika Antona Škvarča. Sestav montažne skupine žerjavov je tak, da lahko trdimo, da so pravi profesionalci. Dobro obvladajo montaže vseh vrst žerjavov. Posamezniki pa še posebej obvladajo montaže ostalih naprav. Eden izmed teh je izkušeni tovariš Rafael Jalšovec, ki je prepotoval mnogo sveta. Z eno besedo — vsi so strokovnjaki na svojih delovnih mestih. Žal se tudi tu srečujemo s problemom naraščaja. Kateri bodo naslednji možje, ki bodo sestavljali ieklene skelete žerjavov v različnih vremenskih pogojih, ter viseli na različnih višinah ogrodja žerjava kot netopirji brez vrtočev, brez predvidenih sodkov za globino, življenje — družino. Kot predhodnica neke montaže žerjava je vedno progovni mojster tovariš Branko Firš, biva veterani, bivši monter žerjavov. Njegova naloga je, da pripravi žerjavno progo po zahtevah predpisov.

Ekipa — žerjavna skupina šteje skoraj 50 ljudi. Vsak od teh mož ima svoje zasluge za uspešno delo te skupine, saj morajo biti skladni kot glasbeniki. Ena napačna poteza lahko povzroči človeške žrtve, poškodbe ljudi in veliko materialno škodo.

V letu 1973 nas je spremljala sreča, saj nismo imeli ali povzročili kakršnekoli večje škode. Ko stopamo v novo leto z novimi željami, naj se nam uresniči vsaj ta, da bomo v naslednjem letu delali brez nesreč in nezdov in zadovoljstvo sebi in gradbeni operativi. Nekateri iz gradbene operative pa naj nas vzamejo bolj za svoje, za Gradisove (v slogi je moč).

Izkoriščam še to priložnost, da se zahvalim za kakršnokoli sodelovanje in pomoč ter želim zdravo, srečno in uspešno novo leto vsem članom kolektiva Gradis.

L. S.

Zagotovljena dela skozi vse leto

Januar je vsako leto tisti mesec, ki prinaša največ starega in največ novega. V tistem času pregledujemo uspehe, izračunavamo pridelane denarce, preprečujemo slabosti in podobno. Januar pa je tudi tisti čas, ko delamo načrte za naslednje leto, preudarjamo, kako bi najboljše gospodarili, da bi nam zaključni račun pokazal čim boljše rezultate in predvsem, da bi imeli vsaj za tekoče leto, če že ne za naprej, dovolj dela. Tudi v naših TOZD imajo s takimi januarskimi skrbmi dovolj opraviti pa smo se tako namenili, da bomo povprašali tu in tam malo o njihovih načrtih. Prva TOZD, ki smo jo vzeli pod drobnogled, je lanskeletna najboljša temeljna organizacija, o njenih načrtih pa smo se pogovarjali z direktorjem Francem Vovkom:

— V letu 1973 se je vaša TOZD odlikovala z res uspešnim gospodarjenjem in za to ste dobili tudi Gradisovo diplomlo kot najboljša TOZD. Vaše kapacitete so bile popolnoma zasedene, delali ste po celi Gorenjski. No, da pa ne bi govorili samo o vaših že doseženih uspehih, pogledjmo raje vaše načrte za letošnje leto. Pogovorimo se najprej o delih, ki ste jih začeli v lanskem letu ali še prej in jih nadaljujete tudi letos.

— V lanskem letu nam res ni šlo slabo, sicer pa je bila vedno naša največja skrb, da imamo zagotovljenega in prevzetega dovolj dela. Gradbena dela nas živijo, zato nas tudi vedno najbolj zanima operativa, gradbišča, kjer smo mi prisotni.

So gradbišča, kjer smo bili angažirani že v letu 1973 in smo tudi še letos. Delamo namreč v Kranjski gori, na Rečici pri Bledu, na Pokljuki, v Kranju, delno tudi v Škofji Loki in na Jesenicah. Glavni investitorji so (ali še bodo) Železarna Jesenice, Stanovanjsko podjetje Jesenice, Kranjsko stanovanjsko podjetje, Sava Kranj, Merkur iz Kranja, Cementarna Anhovo in Kompas Ljubljana.

— Kje boste imeli letos največ dela?

— Največ dela bo letos in tudi v naslednjem letu na Jesenicah pri gradnji objektov železarne na Belškem polju, pri stanovanjski izgradnji v Kranju in seveda v cementarni v Anhovem. Če se bodo vsa dela na teh področjih odvijala po predvidenem planu, bomo letos tu dobili približno 160 do 200 milijonov dinarjev.

Obeta pa se nam tudi izgradnja centra Jesenic. V naslednjih petih do 10. letih bodo Jesenice dobile izgled industrijskega in trgovskega mesta s poslovnim središčem, kj ga zaenkrat še nimajo. Center Jesenic se bo gradil pet do 6 let, njegova vrednost pa bo znašala od 160 do 200 milijonov dinarjev. Zgrajeni bosta dve

14-nadstropnj stolpnici, 3-nadstropen hotel, računski center železarne z njeno poslovno zgradbo, seveda tudi trgovin ne bo manjkalo. Vsi ti objekti bodo dvoetažno podkleteni, v teh etažah pa bo tudi precej garaž. Tehnična dokumentacija za te objekte je delno pripravljena, v tem mesecu pa tudi gradbeno dovoljenje in pogodba.

— Omenili ste dela na Belškem polju. Kdaj jih boste začeli izvajati?

— Dela se naj bi začela v začetku naslednjega meseca. Tu bo za 8 milijonov din zemeljskih del, zgraditi pa bo treba tudi halo, ki bo vredna 26 milijonov din. Seveda to niso vsa dela, ki jih bomo tam izvajali.

— Kako pa je s turistično izgradnjo?

— Hotelske gradnje se držimo že od leta 1967 in teče kontinuirano do danes. Delali smo hotelske objekte na Bledu, v Portorožu, Kranjski gori in na Pokljuki. Trenutno delamo še vedno hotel Kompas v Kranjski gori, za katerega lahko rečemo, da bo eden največjih na Gorenjskem, če že ne v Sloveniji. Mislim, da smo jeseniška TOZD Gradisa ena izmed tistih, ki je zgradila največ hotelskih objektov.

— Kaj pa gradnje v Kranju?

— Za tamkajšnje stanovanjsko podjetje delamo na Planini stanovanjsko naselje (delali smo tam že lani). Letos smo začeli dela na Planini II, kjer bo zgrajenih v tem letu 150—200 stanovanj, gradnja pa se bo nadaljevala tudi še v naslednjih letih.

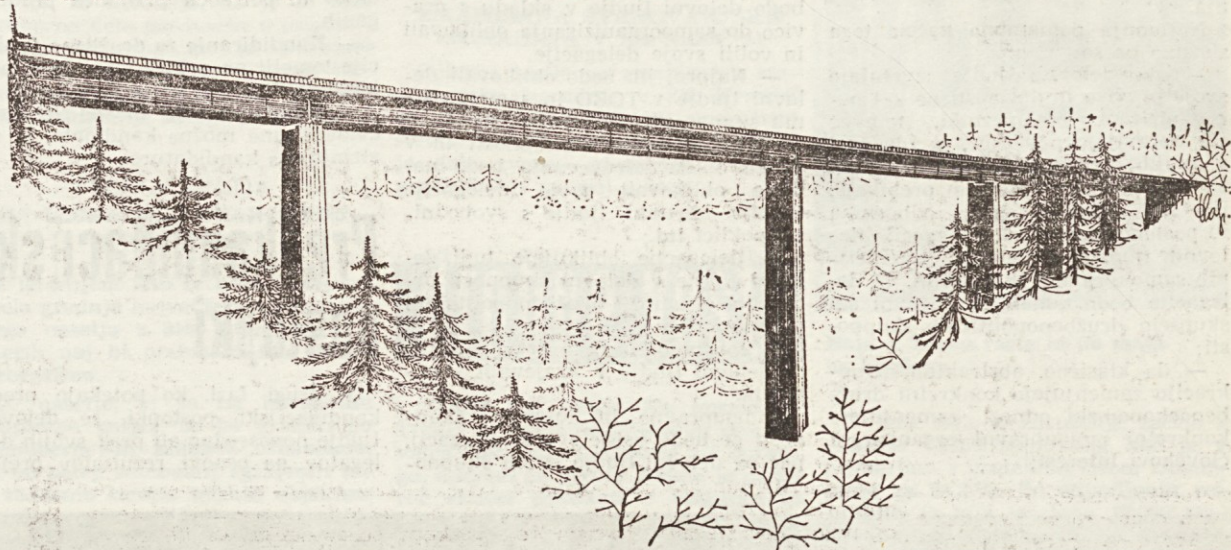
V Savi Kranj bo v letu 1974 del za 15 milijonov dinarjev, delamo pa zaključna dela dveh hal (16.000 kvadratnih metrov), računski center in ureditvena dela s cestami.

V samem mestu moramo letos končati Merkurjeva skladišča, ki bodo prinesla približno 10 milijonov din.

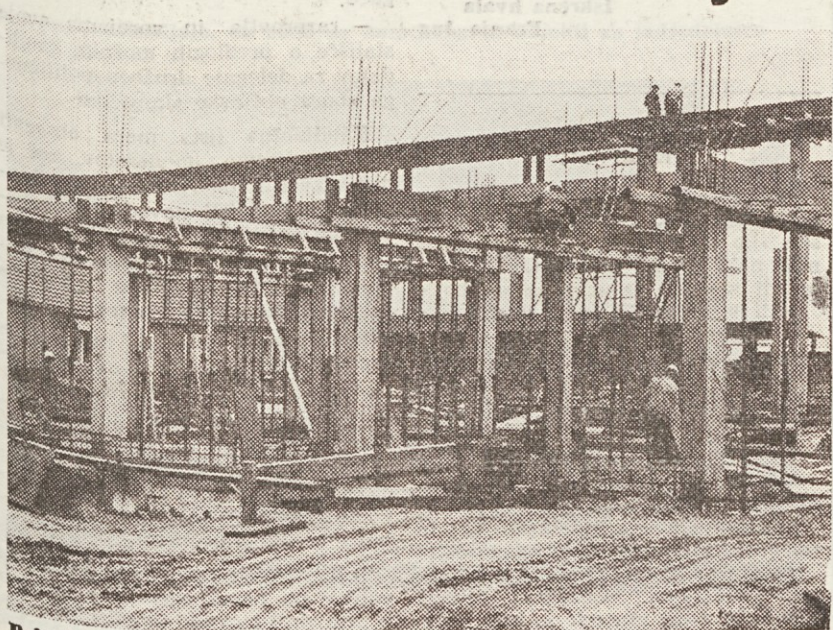
Dela imamo torej dosti, zato bi bilo v letošnjem letu nujno, da povečamo kapacitete delavcev in tehničnega kadra približno za 15—20 %, če hočemo da bo izvedba teh del potekala normalno.

O tem, da imajo dovolj dela, nas ni bilo težko prepričati, pri vsem tem pa smo videli, da tak položaj gorenjske TOZD ni samo letos, ampak da skozi vsa leta pazijo na dejstvo, da so angažirani skozi vse tekoče leto, dela pa jih čakajo pripravljena tudi že vsaj naslednje leto. Sam direktor te TOZD je poudaril: »Važna je angažiranost skozi celo leto, zaželeno pa je tudi že za naslednja leta. Le tako lahko smotno in načrtno gospodarimo.«

GRADISOV ALBUM

Preddela za Šoštanj IV

Polovica stebrov za delavnice in skladišča je gotovih

V okviru predel del za izgradnjo IV. faze termoelektrarne Šoštanj, je naša GE iz Celja začela malo pred novim letom izvajati dela za: delavnice in skladišča ter garaže.

Že na samem začetku moramo omeniti, da je pri teh delih poleg kvalitete izvedbe, ki mora tako biti vedno prisotna, tudi rok dograditve. Devet (9) mesecev je za gradbenike zelo kratka doba. In če investitor (TE Šoštanj) postavi za pogoj še mamljivo ponudbo, da ob skrajšanju roka za en mesec lahko prihranimo 1 milijon din, potem mora delo hitro od rok.

»Toda kot za nalašč nam je že na samem začetku zagodlo vreme. Hud mrzaz je povzročil, da je bilo potrebno skoraj vse temelje izštemati, običajnega izkopa skoraj ni bilo. V zvezi s tem so bili problemati tudi pri betoniranju, saj je bilo potrebno beton segrevati, da smo dobili pravo kvaliteto. Da je bila smola še toliko večja, nam nadzorni ni priznal dejanske opravljenega dela torej izkopa in nasipanja, ki je bilo potrebno, temveč samo izkop,« nam je povedal

pomočnik vodje gradbišča Vili Jazbec. Konstrukcijsko je objekt armiranobetonski skelet z jeklenimi strešnimi nosilci. Sestavljen bo iz treh traktov in sicer v izmeri 145,70 krat 36,85 m za skadišče in delavnice. V posameznih traktih pa bodo razvrščene:

- v prvem traktu delavnice,
- v srednjem traktu mostni tehnični žerjav nosilnosti 10 t,
- v tretjem traktu, ki je dvoetažen pa bodo v prvem delu delavnice, pisarne, sanitarije ter skladišča olj in trafopostaja, medtem ko bodo v drugi etaži popravilnice občutljivejših inštrumentov, finomehanična ter elektrodelavnica nizkonapetostnih naprav.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Temelji, ki so že vsi gotovi, so točkovni. Predelne stene bodo deloma zidane, deloma montažne, prav tako tudi zunanje, ki bodo obložene s siporex ploščami. Pod vsem objektom je napravljena hidroizolacija. Od notranje finalizacije naj omenimo le še to, da bodo delavnice in hala delavniškega in skladiščnega dela tlakovane z lesenimi kockami.

Kljub začetnim težavam, ki so že premagane, dela sedaj dobro napredujejo. Napravljenih je že več kot polovica stebrov, tako da bodo dela le morda končana mesec dni pred rokom. Na gradbišču so vsi optimisti, saj se zavedajo, kaj jim to pomeni. Od 12 milijonov din, kolikor je predračunska cena tega objekta, pridobiti še 1 milijon din ni majhna stvar, zato se tako delavci kot delovodje in šef gradbišča še posebej prizadevajo.

Zato smo gradbišče zapustili z željo, da bi celjskim Gradisovcem načrti tokrat v celoti uspeli.

mk

Volitve 1974 po delegatskem sistemu

Najpomembnejša in najobširnejša politična naloga v tekočem letu bodo skupščinske volitve. Po dosedanjih predlogih naj bi bile do 15. maja konstituirane vse skupščine, od občinskih do zvezne. Do 5. aprila naj bi se konstituirale občinske skupščine, le-te pa naj bi do 15. aprila izvolile svoje delegacije za republiško in zvezno skupščino.

Glede na to, da delegatski sistem, ki ga vgrajujemo v naš politični sistem, zahteva od političnih in samoupravnih subjektov drugačen način delovanja, bomo malo obširneje poročali o tej akciji.

Socialistična družbena ureditev v naši republiki temelji na oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi s samoupravnimi odnosi, katerih delo služi izključno za zadovoljevanje njihovih osebnih in skupnih potreb. Temelj teh odnosov je položaj delovnega človeka, da enakopravno uresničuje materialne in moralne interese.

Tak položaj delovni človek uresničuje tako, da se združuje v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih skupnostih in organizacijah, društvih in združenjih. S svojim delom pa si v njih ustvarja realne pogoje in možnosti, da postaja resnični nosilec samoupravljanja in oblasti delavskega razreda.

Seveda pa se takoj postavlja vprašanje, kako zagotoviti tak odločilni vpliv delavca in delovnih ljudi. Odgovor na to dajejo že ustavna dopolnila iz leta 1971, naloga druge faze ustavnih sprememb in osnutka nove ustave, ki je že pred nami, pa je, da dodelamo odgovore. Tako je v novem osnutku ustave poleg ureditve samoupravnih odnosov v družbeno-ekonomskem sistemu SFR Jugoslavije bistven tisti del, ki govori o političnem sistemu, o skupščinskem sistemu, skratka o tem, kako vplivajo delovni ljudje na vseh ravneh družbenega odločanja. Odgovor na to vprašanje je naša ustavna ureditev naša v delegatskem sistemu. Delegacije na temeljni ravni bi predstavljale gradbene enote za celotno zgradbo družbenega odločanja v naši družbi in to na vseh področjih, predvsem pa v skupščinskem sistemu.

Osnovna načela in značilnosti delegatskega sistema in pa delegatskih razmerij se kažejo v uresničevanju delavčeve osnovne pravice in izpolnjevanja njegove osnovne dolžnosti, da namreč neposredno, enakopravno in demokratično odloča o pogojih in rezultatih svojega dela, da neposredno ureja skupna družbena vprašanja.

Naslednja pomembna načela tega sistema pa so:

- da delovni ljudje izvršujejo svoje pravice in dolžnosti ne kot neorganizirani posamezniki, temveč jih opravljajo povezane in združeni v svojih temeljnih samoupravnih skupnostih, kjer delajo in prebivajo,
- da bodo klasičnega odbornika in poslanca zamenjale delegacije delovnih ljudi, organiziranih v temeljnih samoupravnih skupnostih. Te delegacije bodo temelj in sestavni del skupščin družbenopolitičnih skupnosti;
- da klasično, abstraktno demokracijo zamenjujejo konkretni družbenoekonomski odnosi, zamenjujejo konkretni samoupravni organizirani človekovi interesi;

- da se delovni ljudje vključujejo v ta proces na osnovi svojih pravic, pristnih interesov in potreb, ki jih imajo kot delavci v združenem delu in ko se jim oblikujejo v krajevni skupnosti, v občini, v regiji, republiki in federaciji; delovni človek, samoupravljevalec in nosilec oblati sprejme na ta način družbene odločitve v bistvu v svoji temeljni samoupravni skupnosti na osnovi spoznanj in izoblikovanih lastnih interesov in v okviru interesov celotne družbene skupnosti;
- da delegatski sistem označuje moč sistema odnosov v družbenem upravljanju, za katerega je značilno, da ljudje sodelujejo v procesu odločanja na določenih ravneh neposredno po svojih delegatih oziroma delegaciji kot celoti;
- da naj ves sistem povezovanja delegatov in delegacij pripomore tudi, da se bo razvijala zavest o medsebojni odvisnosti samoupravnih skupnosti, zavest o tem, da delo in položaj sleherne skupnosti dopolnjuje celoto in da lahko le z dobrim gospodarjenjem, ustvarjalnostjo in odgovornostjo sleherne družbene celice hitreje napreduje celotna družbena skupnost.

Samoupravni socialistični sistem se mora potrditi tudi po tem, da je sposoben zagotoviti optimalen razvoj proizvodnih sil in produktivnosti dela in kar najhitreje izboljševati splošne življenjske, izobraževalne, kulturne, socialne, zdravstvene in druge razmere delovnih ljudi.

Katere temeljne samoupravne skupnosti bodo volile delegate?

Oglejmo si najprej, v katerih temeljnih samoupravnih skupnostih bodo delovni ljudje v skladu s pravico do samoorganiziranja oblikovali in volili svoje delegacije.

- Najprej jih bodo oblikovali delovni ljudje v TOZD in samoupravnih skupnostih;
- organizirani v skupnosti in v druge oblike združevanja bodo nadalje oblikovali svoje delegacije kmetje, obrtniki, ljudje s svobodnimi poklici itd.;
- delegacije oblikujejo tudi delovni ljudje v delovni skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacijah;
- končno oblikujejo delegacije tudi delovni ljudje v krajevnih skupnostih.

Samoupravne in interesne skupnosti ne bodo volile svojih delegacij, pač pa delovni ljudje iz teh skupno-

sti sodelujejo preko skupščin samoupravnih interesnih skupnosti.

Volitve delegacij bodo neposredne. O oblikovanju delegacij, o vlogi delegatov in delegacij, delegatskih razmerij bomo pisali v prihodnji številki, sedaj pa naj posvetimo še nekaj prostora samim volitvam in pripravam na njih. Na osnovi z ustavo opredeljenih izhodišč sta sprejeli Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije in Zveza sindikatov Slovenije kot organizatorja in nosilca politične aktivnosti v pripravi na volitve delegacij in oblikovanje skupščin družbenopolitičnih skupnosti na skupni seji dne 16. 1. 1974 VOLILNI PRAVILNIK O POTEKU KANDIDACIJSKIH OPRAVIL ZA VOLITVE.

V tem pravilniku je poleg temeljnih izhodišč naveden tudi sistem predvolilnega obdobja, ki se v glavnem deli v tri faze: evidentiranje možnih kandidatov, predkandidacijske postopke in pa kandidacijske postopke.

Za uspešno uvajanje delegatskega sistema je treba uresničiti sistem stalnih kadrovskih priprav na volitve — evidentiranje možnih kandidatov — kot enega od najpomembnejših elementov, ki to omogoča.

Evidentiranje

Pri uveljavljanju sistema evidentiranja možnih kandidatov je treba upoštevati:

- Pobudo za evidentiranje možnega kandidata lahko da vsak posameznik, organizirana skupina v TOZD, v krajevni skupnosti itd.

Predlagatelj je dolžan obrazložiti svoj predlog.

- Vsako pobudo je treba obravnavati na zborih delovnih ljudi, oziroma na sestankih članstva posameznih organizacij, ki se o njih izrečejo.

- Možni kandidati se evidentirajo na zborih delovnih ljudi ter sestankih članstva posameznih organizacij. Evidentirani so tisti kandidati, za katere se delovni ljudje izrečejo.

- Sprejete predloge posreduje predlagatelj, koordinacijskemu odboru za volitve v temeljni samoupravni skupnosti. En izvod podpisnice za možnega kandidata odbor posreduje volilni komisiji občinske konference SZDL v skupno in enotno kadrovske evidence.

- Za evidentiranje možnih kandidatov ni potreben pristanek predlaganih.

- Kandidiranje za družbene funkcije temelji na evidentiranih možnih kandidatih.

- Kandidirati je možno le tiste evidentirane možne kandidate, ki se strinjajo s kandidaturo.

Predkandidacijski postopki

V drugi fazi, ko potekajo predkandidacijski postopki, se delovni ljudje neposredno ali prek svojih delegatov na osnovi rezultatov prej-

nega evidentiranja možnih kandidatov dogovarjajo in določajo možne kandidate za člane delegacij temeljnih samoupravnih skupnosti, kandidate za delegate družbenopolitičnih organizacij v skupščinah in drugih voljenih telesih skupščin družbenopolitičnih skupnosti ter vodilnih voljenih funkcij. Organizacije SZDL in sindikatov, oziroma zveze sindikatov, so odgovorne za vsebino, potek in izvedbo predkandidacijskih postopkov. Za izvedbo predkandidacijskih postopkov za kandidiranje delegatov v družbenopolitični zbor je neposredno odgovorna vsaka, oziroma vse družbenopolitične organizacije, in sicer: ZK Slovenije, socialistična zveza, zveza sindikatov Slovenije, Zveza mladine Slovenije, zveza združenj borcev NOV.

V temeljnih samoupravnih skupnostih potekajo predkandidacijski postopki za volitve delegacij takole:

- koordinacijski odbor za volitve v temeljni samoupravni skupnosti pripravi poročilo o poteku priprav na volitve. V poročilu se opišejo akcije v pripravah na volitve in na osnovi idejnih političnih izhodišč konkretno ocenijo aktivnosti in rezultate evidentiranja možnih kandidatov;
- poročilo se obravnava na sestanku članov oziroma razširjeni seji vodstva osnovne organizacije sindi-

Kandidacijski postopki

Tretja faza, to je kandidacijski postopki, so opredeljeni z republiškim zakonom o volitvah delegacij in delegiranju delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti, zato ta pravilnik opredeljuje le potek in delo kandidacijskih konferenc in nekatere druge elemente kandidacijskih postopkov.

Kandidiranje v temeljnih samoupravnih skupnostih in organizacijah se opravi na kandidacijskih konferencah (v nadaljnjem besedilu: temeljne kandidacijske konference).

Temeljne kandidacijske konference sestavljajo vsi delovni ljudje v temeljni samoupravni skupnosti, ki to funkcijo opravljajo neposredno ali prek svojih delegatov.

Temeljne kandidacijske konference organizira: vodstvo osnovne organizacije sindikata v TOZD ali delovnih skupnostih.

Temeljna kandidacijska konferenca na seji:

- iz prej predlaganih možnih kandidatov določi predlog liste možnih

Nadaljevali bodo delo dosedanjega delavskega sveta

kata v TOZD: na to sejo se povabijo delegati drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov;

- na istem sestanku se sprejme predlog možnih kandidatov za kandidiranje v delegacije temeljne samoupravne organizacije, oziroma skupnosti. Predlog gre v javno razpravo. Delovni ljudje v svojih organiziranih oblikah delovanja razpravljajo o predlogih, se o njih opredelijo, oziroma dajo dodatne predloge.

kandidatov za člane delegacije temeljne samoupravne skupnosti;

- razprava o poročilu koordinacijskega odbora za volitve o poteku celotnega predkandidacijskega procesa o tem, kateri možni kandidati soglašajo s kandidaturo;

- na osnovi predloga liste možnih kandidatov in poročila koordinacijskega odbora za volitve določi predlog liste kandidatov;

- o predlaganih kandidatih z liste kandidatov se glasuje: na osnovi rezultatov glasovanja se sestavi lista kandidatov za člane delegacije temeljne samoupravne skupnosti. Za kandidata na listi kandidatov je sprejet vsak kandidat, ki dobi večino glasov prisotnih na temeljni kandidacijski konferenci. Če na kandidatski listi ni toliko kandidatov, kot mora biti članov delegacije, se na isti seji ponovi postopek predlaganja in glasovanja. Glasovanje je praviloma tajno, če se temeljna kandidacijska konferenca ne odloči drugače;
- razpravlja in sprejema svoje stališče o predlogih možnih kandidatov za delegate družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

Kandidatna lista mora obsegati najmanj toliko kandidatov, kot je treba izvoliti članov delegacije. Kandidati so na listi navedeni po abecednem redu. Pred imenom vsakega kandidata mora biti zaporedna številka. Kandidatno listo podpiseta predsedujoči in zapisnikar.

Predsedstvo temeljne kandidacijske konference pošlje kandidatno listo volilni komisiji najpozneje 15 dni pred dnevom glasovanja na volišču. Kandidatni listi je treba priložiti zapisnik o delu temeljne kandidacijske konference in pismeno priporočilo vsakega kandidata, da sprejme kandidaturo.

O merilih za kandidiranje oziroma volitve pa bomo prav tako objavili v prihodnji številki Gradisovega vestnika.

Zahvala

Podpisani FRANJO JUG, strojnik pri Strojno prometnem obratu Ljubljana, se iskreno zahvaljujem TOZD SPO za dodeljeno stanovanje v Novih Jaršah.

S tem se mi je uresničila dolgotelna želja, da si končno ustvarim svoj lastni dom.

Iskrena hvala
Franjo Jug

IZGOVOR

»Res ne morem nič za to,« se brani mlekar pred sodnikom za prekrške, »ko za hip nisem opazil, je moj mali nalil vodo v mleko. Lahko vam potrdi, saj sem ga pripeljal s seboj.«
»Ali si res nalil vodo v mleko?«
»Ja, igrali smo se.«
»Kaj pa ste se igrali?«
»Mlekarje.«

ZAŠTRUPITEV IN LINIJA

V družbi se je spravila nadležna dama nad zdravnika:
»Ce bi se hotela zastrupiti, kaj bi mi svetovali: arzenik ali ciankalij?«
»Težko se je odločiti,« pravi zdravnik zamišljeno. »Ciankalij hitreje učinkuje, toda arzenik je bolj redilen.«

Prva seja novega delavskega sveta podjetja

Seminar se je dobro začel

Vsakoletni seminar za tehnični in strokovni kader je letos v Portorožu in tam smo tudi obiskali naše Gradisovce, da bi videli, kako so letos zadovoljni s krajem, kjer se seminar odvija in seveda v prvi vrsti, kako so zadovoljni s programom seminarja in tudi s predavatelji. Napisali bomo le mnenja nekaterih, boljše sliko pa nam bo kasneje pokazala analiza vprašalne pole, ki jo bo izpolnjeval vsak udeleženec seminarja.

Najprej smo naleteli na predavatelja s področja varstva pri delu ing. Franca Rusa, republiškega inšpektorja, ki nam je povedal: »Celotno to izobraževanje preko seminarja se mi zdi zelo primerno. Tu se ljudje seznanijo z ekonomskimi in tehničnimi novostmi. Posebno je to koristno za mlade, ki še niso dolgo zaposleni. No, jaz se bolj spoznam na varstvo pri delu in zanj moram reči, da je pri vas v Gradisu dobro organizirano, mogoče ste celo med najboljšimi v Sloveniji. Vem, da se pri tem srečujete tudi s problemi — imate veliko fluktuacije in tako je služba varstva pri delu zelo zahtevna. Poznam dobro vašo gradbišča, saj sem delal analizo o varstvu pri delu po celi Sloveniji. Lahko rečem, da bistvenega odstopa z ozirom na različne enote ni bilo, videlo se je le, da je premalo en varstveni delavec na 1000 ljudi, posebno še ker so vaša gradbišča raztresena po vsej Sloveniji. Sodelovanje med inšpekcijo in vašo službo varstva pri delu ter ostalimi vodilnimi delavci je tudi v redu.«

Oton Roškar: »Ko zaključujemo prvi del seminarja, že lahko rečemo, da je bil izbor tematike pravilen, pa tudi sam kraj je primeren. Vsi smo bili zadovoljni. Program je bil tudi razdeljen tako, da je ostalo

dovolj časa, da razvedrilo in spoznavanje. Najbolj pohvalno pa je to, da smo imeli velik del lastnih, domačih predavateljev. Tudi razprava z ing. Petelnom je bila vsem všeč, bila je koristna in še veliko vprašanj je zaradi pomanjkanja časa ostalo nepojasnjenih. Imam le eno pripombo: da bi si Center nabavil lastno aparaturo za modernejšo spremljanje predavanj.«

Janko Šafarič: »Seminar je bil najboljši od vseh, kar sem se jih udeležil. Hrana in stanovanje je bilo v redu, vreme tudi, no in tudi tematika seminarja je bila primerna. Všeč mi je bilo, da smo imeli predavatelje iz našega podjetja, rad pa bi opozoril, da bi za naslednje leto rezervirali več časa za razgovore, kot je bil na primer ta z ing. Petelnom.«

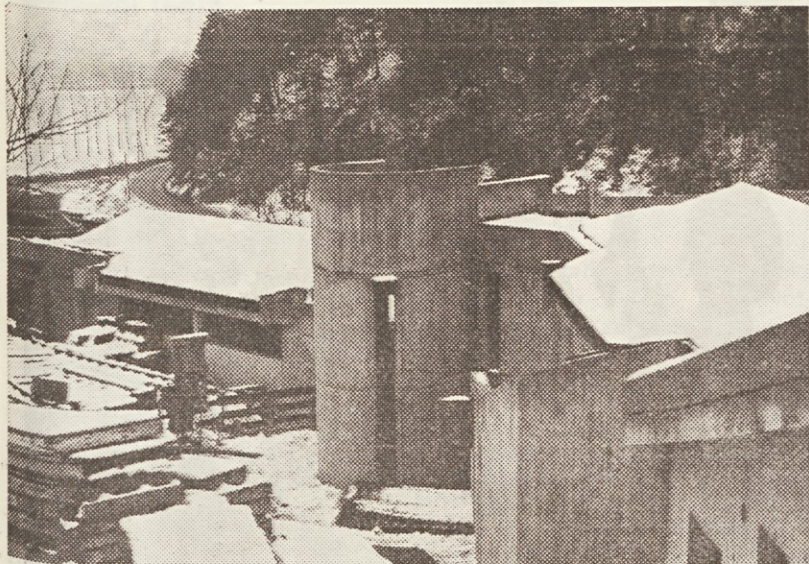
Ing. Franc Cegnar: »Idealno bi bilo, če bi bili na seminarju zbrani po strokah s katerimi se bavimo, kar pa seveda ni mogoče. Mislim, da bi se morali predavatelji vsi bolj pripraviti in opremiti z modernimi učnimi pripomočki. Udeleženci seminarja pa bi morali dva, tri mesece prej dobiti vprašalno polo, v kateri bi navedli, kakšne teme koga zanimajo in želijo o njih slišati na seminarju. Na osnovi teh vprašalnikov pa bi potem določali glavno te-

matiko seminarja. Sploh pa mislim, da je seminar bistveno boljše uspel kot lani, naslednje leto pa naj bo še boljše. Tudi meni je bila zelo všeč debata z ing. Petelnom. Zadnja ura vsakega dne seminarja bi se morala žrtvovati za skupinske debatte.«

Ing. Janez Turnšek: »Seminarji take vrste so predvsem koristni tudi zaradi tega, ker se med seboj spoznavajo ljudje iz različnih enot, letos pa je bil dobro izbran tudi kraj, saj smo kar primorani, da ostanemo skupaj. Imam pa eno pripombo: vsi predavatelji so imeli premalo časa, da bi povedali vse tisto, kar so želeli nekateri pa so bili tudi mnenja, da je premalo strokovnih predmetov.«

Ing. Edo Wostner: »Seminar mi je bil zelo všeč, saj s temi temami, ki smo jih obravnavali v Portorožu, še nisem bil seznanjen. Prav tako sem imel priliko, da sem se spoznal z ljudmi iz drugih enot. Mislim, da bi bilo treba nekatere teme na seminarju skrajšati, da bi imele druge več časa na voljo, tako bi vsaj pri njih prišli skozi na zadovoljiv način.«

Ing. Alojz Kepić: »Organizacija seminarja je bila v redu, prav tako pa tudi naše počutje — bivalni pogoji so bili namreč odlični. Seminar je bil precej strokoven, zelo pa smo pogrešali tista predavanja, ki so ravno odpadla. Material ki smo ga dobili za posamezna predavanja, je bil tudi dober in upam, da bo vsaj tak tudi naslednje leto, prav bi pa bilo, da bi ga dobili kakšen teden pred pričetkom seminarja.«

Zupnišče nove cerkve v Šoštanju že nekaj mesecev počiva.

Zupnišče počiva, cerkev v gradnji

V nadaljevanju poročila o gradnji zupnišča in cerkve v Šoštanju je potrebno omeniti predvsem dve stvari. Medtem ko gredo dela na cerkvi v zaključno fazo, zupnišče že nekaj časa sameva. V obeh delih gre le za skeletno konstrukcijo, saj za kaj več investitor — Zupniški urad Šoštanj ni mogel zbrati finančnih sredstev.

Tudi sicer je bilo nekaj zastojev med samo gradnjo, ki se pa tičejo predvsem projektanta tega objekta: Projektivnega biroja Velenje. Neizpolnjevanju dostavnih rokov za načrte armature je sledila tudi naša zamuda. V olajševalno okoliščino projektantom pa prav gotovo lahko štejemo to, da so armaturni načrti tako za zupnišče kot tudi za cerkev izredno komplicirani, zato je tudi vsa večja dela v zvezi z izdelovanjem same armature prevzela Centralna železokrivnica v Ljubljani. Le-ti so dostavljali armaturo brez večjih zastojev.

»Tudi cerkev naj bi bila do novega leta že gotova, toda zaradi že omenjenih vzrokov kasnimo pri gradnji,« je poudaril delovodja Rudi Lukner ob našem obisku na gradbišču TOZD GE Celje, ki je izvajalec objekta.

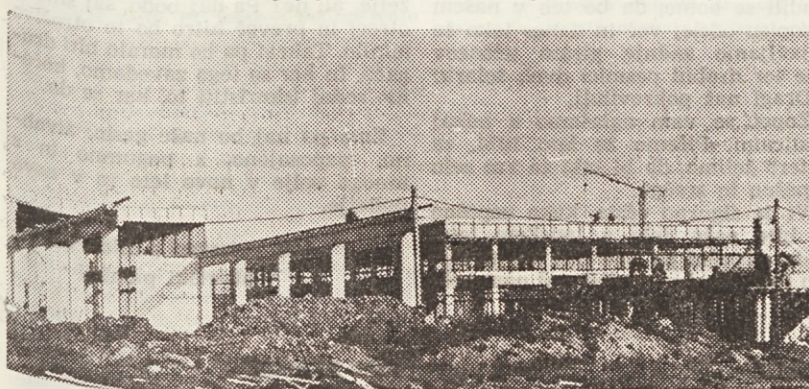
O nadaljevanju gradnje na tem objektu pa nam je povedal naslednje:

»Na željo investitorja smo oziroma bomo v prvi fazi napravili le skeletno konstrukcijo tako za zupnišče kot tudi za cerkev. Če bo investitor med tem časom že uspel zagotoviti finančna sredstva, ki so do sedaj znašala za cerkev 283 milijonov in za zupnišče 128 milijonov, potem bomo nadaljevali z gradnjo predelnih sten, inštalacijami itd. Kolikor pa sredstev ne bo, bomo dela do nadaljnjega prekinili,« je ob koncu povedal delovodja.

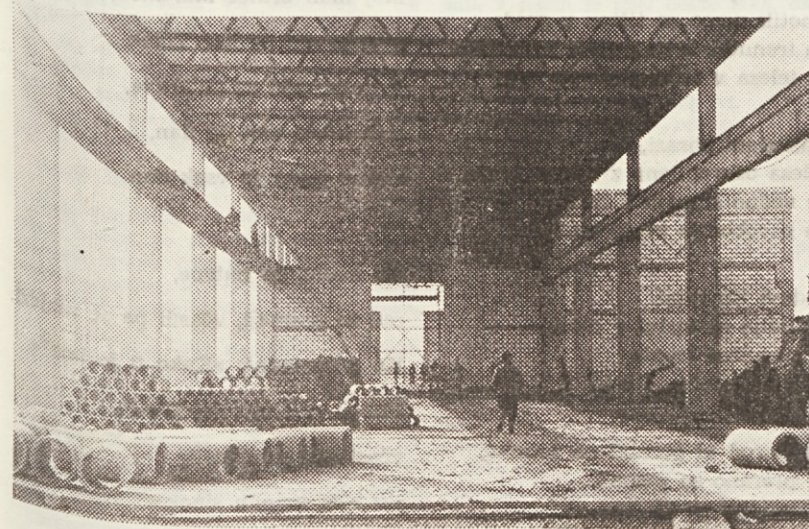
mk

Na cerkvi se dela nadaljujejo kljub snežni odeji ob samem objektu

Koprčani obliubljajo, da bodo do konca marca objekti za ladjedelnico v Izoli končani

Izolsko halo je treba le še zasteklit in predaja bo tu

Novice iz gradbeništva

Splitsko gradbeno podjetje »Pomgrad«, ki se je specializiralo za izgradnjo pomorskih objektov, je dobilo vabljivo ponudbo iz Severne Koreje za izgradnjo ladjedelnice.

To ponudbo je dobilo podjetje, ki je gradilo nekaj tovrstnih objektov že v Aziji in Afriki, ob nedavnem obisku jugoslovanske gospodarske delegacije po Severni Koreji.

»Pomgrad« je že vzpostavil stike s severnokorejsko vlado s ciljem, da se o ponudbi dogovore bolj natančno. V podjetju so veseli ponudbe, obenem pa se zavedajo, da je to zelo odgovorno delo predvsem v pripravljalnem obdobju, ko je potrebno predvideti in angažirati večje število kooperantov, ki so nujno potrebni za realiziranje takega projekta.

VELIKA AKCIJA ZA IZGRADNJO STANOVANJ V SARAJEVU

V letošnjem letu se bo v Sarajevu začela gradnja največjega stanovanjskega naselja z 8190 stanovanji, v katerih naj bi prebivalo kar 27.000 prebivalcev.

Tu naselje, ki se bo imenovalo »Alpašino polje«, se bo gradilo po najmodernejših zakonih urbanizma, saj bo poleg stanovanj zgrajenih tudi zadostno število šolskih objektov, vzgojno varstvenih ustanov, prav tako pa bo v zadostni meri poskrbljeno za kulturno in športno dejavnost prebivalcev.

Za to naselje bo po prvih ocenah potrebnih 1,7 milijarde dinarjev, z deli pa naj bi pričeli že maja ob udeležbi številnih gradbenih podjetij, ki se že pojavljajo kot interesi za sodelovanje v »stanovanjski akciji stoletja« v Sarajevu. Z izgradnjo tega stanovanjskega naselja naj bi se precej ublažila velika stanovanjska stika v Sarajevu, kjer trenutno primanjkuje kar 18.000 stanovanj.

Prva stanovanja naj bi bila vseljena že v septembru 1975. leta, celotno naselje pa do avgusta 1978.

VEČ STANOVANJ ZA DELAVCE

Družbena akcija za izgradnjo stanovanj za delavce je tudi v Črni gori naletela na razumevanje in odobravanje. Centralni komite ZK Črne gore in konferenca zveze sindikatov Črne gore sta še v maju lanskega leta izdelala program akcije, s katero sta vključila vse delovne organizacije, da se le-te maksimalno angažirajo in izkoristijo vse materialne možnosti za čim hitrejšo reševanje stanovanjskih problemov zaposlenih.

Kot je verjetno poznano, je v srednjeročnem planu razvoja predvideno, da se v Črni gori zgradi 14.740 stanovanj oziroma 197.140 m² stanovanjskih površin. V preteklih treh letih je bilo zgrajenih nekaj več kot

9000 stanovanj. V naslednjih dveh letih pa bo po predvidevanjih zgrajenih še 6900 stanovanj, kar pomeni, da se bo stanovanjska izgradnja povečala za okoli 8% od planirane.

Dosedanji rezultati kažejo, da je akcija dobro zasnovana v vsej republiki. Na nivoju republike je namreč z zakonom določen najnižji odstotek za stanovanjsko izgradnjo in sicer 4%. V nekaterih občinah je ta odstotek še višji kot npr. v Cetinju, kjer se za izgradnjo stanovanj odvaža kar 7%.

ZMANJŠANA STANOVANJSKA IZGRADNJA V ZR NEMČIJI

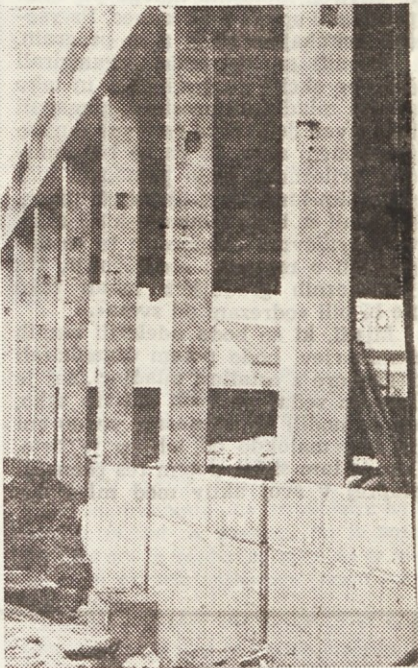
Splošna tendenca zmanjšanja stanovanjske izgradnje v ZR Nemčiji se nanaša predvsem na zmanjšano število začetih gradenj. Te podatke je dalo zvezno združenje nemških gradbenikov za svoj sektor.

drobne vesti

TOZD GE Celje: Na upravi te TOZD so imeli neprijetnega obiskovalca, ker jim ni prinesel nič dobrega, odnesel pa precej. Nekdo je namreč skušal pokukati v blagajno in ker se takoj ni hotela odpreti, jo je pustil in se spravil na omarico pod njo in v predale pisalne mize. Na obeh krajih je imel srečo, saj je našel precej denarja, ki je seveda romal v njegov žep. V omarici je bil denar sindikata (okoli 700.000 S din) in blagajniška knjiga ter drugi sindikalni dokumenti, pa je šlo kar vse z njim. Našel je tudi denar od vzajemne pomoči (166.533 S din) in nekaj gotovine ter darilni bon blagajničevske vzajemne pomoči (v skupni vrednosti 280.000 S din). Vsega denarja je bilo torej dovolj, da si je tat po noveletnih praznikih spet malo opomogel.

TOZD NIZKE GRADNJE: Delavski svet je predlagal spremembo pravilnika o podelitvi spominskih daril GIP GRADIS. Delavcem, ki so direktno brez prekinitve delovne dobe po prekinitvi dela pri Tehnogradnjah sklenili delovno razmerje z Gradisom, se naj doba sešteje in se šesta upošteva kot kriterij za določanje višine spominskega darila. Prav tako se naj delovna doba sešteje delavcem, ki so delali pri Gradisu, brez prekinitve nadaljevali delo pri Tehnogradnjah in nato zopet pri Gradisu.

TOZD NIZKE GRADNJE: Delavci na gradbišču v Postojni so se odrekli izletu, denar, ki je bil zanj namenjen, pa so dali kot enkratno pomoč Ivu Bilanoviču. Bilanovič živi v zelo težkih stanovanjskih razmerah.

Hala v Topru raste in do maja bo končana

V letu 1973 je združenje začelo z gradnjo 13.300 stanovanj, kar je v primerjavi s preteklim letom zmanjšanje za 24,3%. Po objavljenih rezultatih je bilo izdelano 18.000 stanovanj po sistemu hitre gradnje. Lanskoletni rezultati bi bili tako še enkrat prekoračeni za 4,5%. Delež izgotovljenih stanovanj v skupnem rezultatu obsega del tega združenja pa se je v letu 1973 povečal in obsega 60% končnih kot tudi začetnih gradenj.

USTANOVITEV DRŽAVNEGA ZDRUŽENJA GRADBENIKOV V LIBIJI

V septembru lanskega leta je bilo ustanovljeno državno združenje za industrijsko gradnjo s kapitalom 3 milijone libijskih dinarjev. To združenje je tako pristojno za celotne visoke in nizke gradnje, za industrijske objekte itd. Pobudniki tega združenja so državna organizacija za industrializacijo kot tudi banke za zemljiške kredite v industriji.

Za izvajanje komunalne in regionalne izgradnje je ustanovljeno še več združenj kot tudi eno javno združenje za dela na nizkih gradnjah v Musuratiyu s kapitalom v vrednosti 1 milijon libijskih dinarjev. Osnovano je tudi združenje za urbanizacijo za gradnjo in asfaltiranje cest, gradnje javnih zgradb v mestu in okoli.

Javno gradbeno podjetje, ki je ustanovljeno v novembru 1973 s kapitalom en milijon libijskih dinarjev, s sedežem v Agedabiji pa je pristojno predvsem za delo na obali zaliva Veliki Sirt.

Angažirani doma in izven podjetja

Tudi mi mladi delamo ob novem letu svoj »obračun«, štejemo svoje uspehe, tehtamo opravljeno delo in v preteklo leto tudi neizpolnjene naloge. Pa pogledajmo, kaj vse so naredili mladinci skupnega mladinskega aktivna gradbenega vodstva in kovinskih obratov iz Maribora.

Delo tega aktivna je bilo razdeljeno v posamezne interesne skupine. Tako imajo svojo družino počitniške zveze in tudi domsko skupnost v samskem domu. Njihovo delo pa lahko delimo tudi drugače: na aktivnost na družbenopolitičnem, kulturno zabavnem in športnem področju. Pa začnimo po tem vrstnem redu:

Vodstvo mladinskega aktivna se je aktivno vključevalo v razprave, ki so bile na gradbenem vodstvu ali v kovinskih obratih, od tistih za samoupravni sporazum v Gradisu do načrta stabilizacije in realizacije le-te. Našli so skupni jezik z vodilnimi organi v kolektivih in z njimi obravnavali vse tekoče zadeve, ki zajemajo problematiko podjetja. Nekaj

mladincev se je tudi udeležilo predavanj, ki jih je organizirala OZK. Mogoče je prav rezultat teh predavanj, da so v ZK vključili sedem mladincev, trije mladinci pa so izvoljeni v delavski svet.

Tudi kulturno zabavno in športno življenje je bilo precej pestro v lanskem letu. Udeležili so se dveh kvizov v Mariboru, vendar so se dobro odrezali le na enem. Ob Dnevu republike pa so učenci priredili lepo kolektivno proslavo.

Športnih tekmovanj tudi ni manjkalo. Tako so priredili nogometno srečanje med poročenimi in neporočenimi, udeležili so se Gradisovih športnih iger in SIG, organizirali pa so tudi nogometni turnir v čast dneva mladosti.

Počitniška družina je bila prav tako skozi vse leto aktivna, udeleževala se je vseh večjih akcij, ki jih je organizirala PZ Maribor ali CMOK. Udeležili so se pohoda »Po poteh Djure Džakoviča«, trije mladinci so se udeležili pohoda »Svobodna Ljubljana«, sodelovali pa so

tudi pri organizaciji in realizaciji IV. medrepubliškega srečanja počitničarjev na Smolniku. V svoji lastni družini so organizirali dve strokovni ekskurziji. Obiskali so gradbeno enoto v Ljubljani, nato pa nadaljevali z izletom v Poreč. Druga ekskurzija je bila v tovarno Rade Končar v Zagrebu.

Tudi v okviru domske skupnosti je bilo zelo živahno. Ta skupnost dela po lastnem programu dela, ki pa je v skladu s hišnim redom in programom mladinskega aktivna. V tem okviru so osnovali komisijo, ki neprestano zasleduje uspehe učencev v šoli, med ostalim delom pa moramo omeniti štiri delovne akcije: tri akcije so bile namenjene ureditvi okolja, enkrat pa so se lotili tudi žlezokrivskih in tesarskih del.

V izobraževalnem delu so pripravili nekaj predavanj o sedanjem političnem stanju v svetu in v okviru praznovanja tidesetletnice AVNOJ predavanje o prvem in drugem zaslanju.

Tile mladinci iz Novih Jarš so nam pokazali, da se tudi s skromnimi sredstvi in pripomočki da narediti prijetno praznovanje novega leta

Prvi začeli z ustanavljanjem aktivov mladih delavcev

Le malo časa nam še ostane, da se organiziramo po novem — v aktivih mladih delavcev, zato bo treba kar pohiteti. V mladinskem aktivu Nizkih gradenj so stvar resno prijeli v roke in rezultat tega je, da je danes tam že ustanovljenih pet aktivov mladih delavcev: na Pobrežju, na Prelogah, v Škedenju, v Dramljah in v Postojni.

V decembru so že izdelali svoj program dela za leto 1974, ki je sicer le okvirni, detaljne naloge pa bodo predlagali sproti vsak mesec. Pa vseeno pokukajmo malo v ta program.

Sklenili so, da bodo organizirali delovne akcije po gradbiščih in tako uredili mladinske prostore, pomagali tudi izven delovnega časa pri samem gradbenem delu, če pa se bo ponudila priložnost, bodo pomagali tudi starejšim kmetom v okoliških vaseh. Povezali se bodo z mladinskimi aktivy v krajevnih skupnostih in se dogovorili o možnosti sodelovanja. Na posameznih gradbiščih mladi tako ne bi bili »odrezani od sveta«.

Mladi, ki se bodo udeležili raznih seminarjev, bodo potem organizirali razgovore z ostalimi mladinci, saj je bilo do sedaj po vseh aktivih tako, da so hodili na seminarje vedno eni in isti, malokdaj od teh pa je tisto, kar je tam slišal, potem res prenašal naprej v svoj aktiv med mladince.

Kot vemo, mladih nizkogradnjani že nekaj časa izdajajo svoj informator, prek katerega se seznanjajo s svojim dosedanjim delom in načrti za vnaprej. Z izdajanjem tega informatorja bodo nadaljevali tudi v letošnjem letu, s svojimi prispevki pa bodo sodelovali tudi v Gradisovem vestniku in dnevnem časopisu. Svoje informiranje navzven in navznoter bodo izboljšali še z raznimi predavanji.

Pri vsem svojem delu pa si bodo vsekakor največ prizadevali, da bi bili čim bolj prisotni v dogajanju v samem podjetju, tako pri gospodarjenju kot v družbenopolitičnem življenju. Tesnenje bodo sodelovali z organizacijo Zveze komunistov in sami predlagali nove člane za sprejem vanjo. Taka prizadevanja že kažejo sadove, saj so bili izvoljeni v novi delavski svet štirje mladinci, Boris Skreblin pa je tudi član sekretariata OZK Nizke gradnje. Prav tako je nekaj mladincev tudi v predsedstvu sindikata, Stevo Zajić pa je bil izvoljen za delegata v konferenco pri občinskem sindikalnem svetu. Torej postajajo mladi prisotni res v vseh vejah življenja v podjetju, prizadevali pa si bodo, da jih bo še več v samoupravnih organih, od najmanjše komisije do delavskega sveta.

Džemo Dženanović

Premalo zborov zaposlenih

Na gradbišču v Topru smo srečali Džemo Dženanovića, kvalificiranega tesarja. V Gradisu je že štiri leta, zato nas je zanimalo, kaj je v teh letih nabral pri Gradisu dobrega in kaj slabega.

— Na katerih gradbiščih ste že delali?

— Sem ves čas pri enoti Celje in tako sem delal v Šoštanju, v Celju in drugod.

— Ali ste si kvalifikacijo pridobili v Gradisu?

— Da, tu v podjetju sem postal kvalificiran tesar.

— In kaj mislite o Gradisu kot podjetju?

— Saj bi še kar šlo, če bi bil za služek malo večji. Kadar človek živi tako ločeno od družine, mu gre precej denarja. Stanujem v samskem domu, doma v Gračanici pa imam ženo in enega otroka. Če ne bo kakšnih izboljšav, se mi ne bo izplačalo biti več tukaj. Sedaj tudi že doma lahko dobim kakšno službo. Pravzaprav mi je drugače v Gradisu všeč in, če ne bo treba, ne bom hodil drugam iskat službo.

— Kaj vas še kaj moti v Gradisu, razen malo denarja?

— Obveščanje zaposlenih je slabo; sestankov ni dosti, kjer bi lahko kaj več zvedeli o gospodarjenju v podjetju.

MIRJANA

Jedna je reka mala divna, k'o tvoje oči, pred tvojim pogledom stala i nije mogla dalje poći.

Jedno se sunce rastopilo o tvoje usne žarke, jedno se srce uzbudilo od tvoje ljubavi jarke.

Jednom si biću uzela dušu i rob je postalo tvoj, jednom si cvijetu presudila sušu, a bio je to cvjetić moj,

cvjetić mladosti moje, što davao je meni sve, pa — uvenuo je od ljubavi tvoje, zavoleo sam te.

Čido Islamović

RADI IMAMO PREDAVANJA

Domsko skupnost v Novih Jaršah volijo vsako leto, ker se tako pač menjajo stanovalci učenci. V letošnjem letu bodo to morali storiti kmalu, saj so nekateri učenci končali šolo in odšli na svoje enote, v dom pa so prišli novi. Delo mladinskega aktivna pa se zato ne bo pretrgalo, saj vsako leto sestavijo tak program, ki ga lahko ena skupina začne izvajati, naslednja pa s tem nadaljuje.

O delu tega aktivna smo že pisali, naj pa omenimo še nekaj o njihovem delu v zadnjih mesecih. Priredili so dve predavanji, kjer so marsikaj slišali o bogastvu slovenske prirode in o krajih, kjer so se odvijali pomembni dogodki med narodnoosvobodilno vojno. Ob prvem in devetindvajsetem novembru so pripravili lepi proslavi, za novo leto pa prijetno praznovanje.

Tudi športno življenje ne zaostaja za drugimi dejavnostmi, s katerimi se mladi v domu ukvarjajo. Tako so imeli tekmovanje v streljanju, namiznem tenisu in šahu, udeležili pa so se tudi tekmovanja v okviru TRIM na centrali podjetja, kjer so dosegli lepe rezultate.

Said Miskiće je na proslavi pokazal svoje znanje na fruli

Naši mali prijatelji pišejo

Najbrž jih ni veliko med nami, ki vedo, da je naše podjetje pokrovitelj nad osnovno šolo »Prežihovega Voranca« v Bistrici pri Črenšovcih v Prekmurju. To prijateljstvo, ki je povezano tudi z vsakoletno pomočjo, traja že nekaj let in lahko rečemo, da vse skupaj ni le formalna reč. Skozi celo leto dobivamo pisma učencev s te šole, v katerih nam pišejo o svojem delu, učnih uspehih in drugih zadevah, pošiljajo pa nam tudi svoje literarne prispevke. Potrudili se bomo, da bo teh v našem časopisu odslej več in danes tako že objavljamo zadnje pismo učencev šole ter drobni pismici dveh šolarov.

Dragi naš pokrovitelj, Zopet se vam oglašamo z nekaj vrsticami. Pišemo že leto 1974, za katero želimo, da bi bilo za vse zelo uspešno in srečno.

Vi že sigurno veste, kako uspešno je bilo vaše delo v lanskem letu. Kako uspešni pa smo bili mi, pa bomo tudi kmalu izvedeli, saj nam pol-

letje že krepko trka na vrata. Še malo in dobili bomo plačilo za svoje delo. Upamo na vse najboljše, kakor pač vsi delovni ljudje. Koliko pa se bodo naše želje uresničile, bomo videli, ko bomo dobili v roke izkaze z ocenami. Mogoče pa le ne bo prevelikega razočaranja. Sicer pa: vsakemu po njegovem delu. Zavedamo se, da to načelo velja tudi za nas, vendar bi le radi, da bi včasih bile ocene boljše, kot si jih z delom zaslužimo. To so pa res čisto otroške želje, ali ne? Pa naj bodo, saj smo še otroci in preveč hitro bo to otroštvo minilo. Takrat pa bo moralo biti drugače. In ker se tega zavedamo, hočemo sedaj izkoristiti to, kar se da.

Zato pa naj bo naše geslo: živahno, razposajeno, a pogumno in mnogo volje v novo leto in v novo polletje.

Vas pristrčno pozdravljajo bistriški pionirji

TALCI

Groza, vpitje in vzdih zmotili nemo so tišino v gozdu. Za trenutek krila pticam so zastala in telesa v strahu zatrepeta.

Razlučani obrazi, telesa oškropljena z lastno krvjo, še vedno stopajo v nadi, da osvobodijo svojo zemljo.

Ustavi jih rafal, zgrudijo se mrtvi v reko, ki pogoltno trupla in mirno teče... teče...

Pa narod ni pozabil na junake, ki prerano so zaspali. Spominjal se jih bo, saj so zanj življenje dali.

Regina Utroša, 8. r.

MOJ BRATEC

Moj mali bratec Martinek, kličemo ga pa kar Tinek. V pesku rad se poigrava, trga hlače dan na dan, mama jezna je vsak dan.

Ko mama ga natepe, rad se posmeji, včasih pa se razjezi. Ko ga vprašaš: »Kako ti je ime?« Pravi: »Kličejo me Tinek, včasih pa Martinek, jaz sem mamin sinek.«

Majda Ritlop, 6. r.

Naši, kon ičkarji

Čido Islamović je eden izmed naših učencev, ta kotiček pa smo mu namenili zaradi preprostega razloga: Čido namreč piše pesmi in to je njegov konjiček.

— Kako to, da si svoj prosti čas posvetil ravno pisanju pesmi?

— Ne vem ravno, zakaj, ampak mislim, da zato, ker s pesmimi lažje izrazim svoje misli, ki so sicer včasih namenjene le meni nazaj, včasih pa tudi drugim.

— Kdaj si se začel ukvarjati s pisanjem?

— Menda je bilo v sedmem razredu. Od takrat naprej je to moje največje veselje in zabava.

— Pa si že kje objavil svoje pismi?

— O seveda, saj sem dobil že nekaj knjižnih nagrad. Objavljal sem v Malih novinah, v AŠ in drugod.

— Kakšne zvrsti pa so te tvoje male umetnine?

— Pišem vse, od ljubezenskih, do domoljubnih pesmi, včasih pa še kakšno črtico.

— Ali misliš že kaj na to, da bi svoje pesmi zbral in jih izdal?

— Da, ravno sedaj se pripravljam, da bi izdal knjižico pesmi. Izšle bodo v Tuzli, z zbiranjem pa bom menda končal v letošnjem letu, tako da bodo naslednje leto že lahko izšle.

Čido Islamović

— Pa te še kaj drugega veseli, razen pisanja pesmi?

— Rad imam tudi glasbo in moja želja je že precej časa, da bi se vpisal v kakšno glasbeno šolo. Mogoče bo tudi to prišlo enkrat na vrsto.

— Slišali smo, da se aktivno udeležuješ tudi v domski skupnosti?

— Sem referent za kulturne zadeve tu v domu v Novih Jaršah. Kot tak bi rad, da bi se mladci sedaj pozimi, ko ni mogoče skakati za žogo ali se ukvarjati z drugim zunanjim športom, bolj posvetili in zanimali za kulturno življenje.

Murovec in Tometova zmagovalca

V okviru akcije TRIM je bilo na centrali organizirano tekmo- vanje, katerega se je udeležilo presenetljivo veliko tekmovalcev. Ker ni šlo le za običajno rekreacijo, ampak se zmagovalca ponašata tudi z naslovoma prvaka Centrale in Biroja, je bilo tekmovanje še toliko bolj privlačno. Ob tem moram poudariti, da so lahko nasto- pali le neregistrirani tekmovalci.

Z žrebom so bili moški razdeljeni v sedem predtekmovalnih skupin. ženske pa v tri. V vsaki skupini so igrali po sistemu vsak z vsakim, tako, da je vsak nastopil vsaj tri- krat, saj so v skupinah igrali po štirje tekmovalci.

Zmagovalci skupin Snajder iz I., Martinšek iz II., Safarič iz IV., Mu- rovec iz III., Ravbar iz V., Miski- č iz VI., ter Oto iz VII. so se nato uvr- stili v dve polfinalni skupini, ki sta dali finalista Safariča iz prve in Murovca iz druge skupine. V boju za prvo mesto je Murovec po dokaj izenačeni igri premagal mladega učenca Safariča in si s tem zagotovil naslov prvaka. V borbi za 3. mesto pa se je izkazal mladi Miski- č, ki je nadigral Snajderja. Tako je bil končni vrstni red prvih štirih na- slednji:

1. Jože Murovec, GFS
2. Zlatko Safarič, Dom učencev No- ve Jarše
3. Said Miski- č, Dom učencev Nove Jarše
4. Janez Švajger, Teh. služba — pri- prava dela

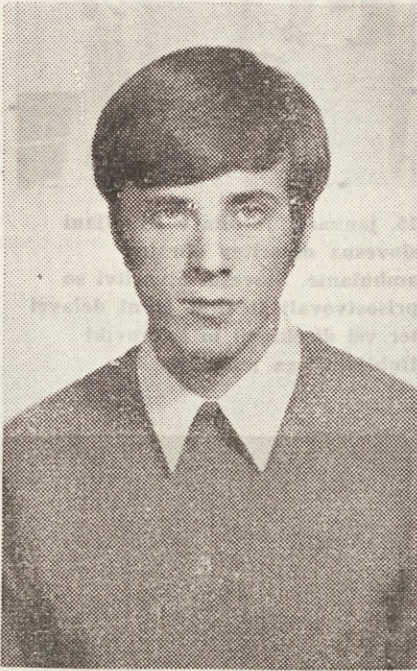
Medtem ko je bilo tak vrstni red pri moških kar nekako pričakovati, pa je bilo pri ženskah nekaj prese- nečenj. Že v predtekmovalni skupi- ni je Prosenova izločila Klemenči- čevo in se uvrstila v finale. V osta- lih dveh skupinah pa sta zmagali Tometova in Knafljeva, obe iz Bi- roja

V finalu je izkušena Tometova nadigrala obe svoji mnogo mlajši nasprotnici in si zagotovila naslov prvakinje. V borbi za drugo mesto pa je Prosenova premagala Knaflje- vo z 2:0.

Končni vrstni red:
1. Ljuba Tome, Biro za projektira- nje

2. Alenka Prosen, teh. služba
 3. Knafelj, Biro za projektiranje
- Ob koncu te uspele akcije lahko konstatiramo, da se naši delavci ra- di odzovejo takim in podobnim ak- cijam. Zato ne bi bila slaba ideja, da bi to tekmovanje ohranili kot tradicionalno in ga prirejali vsako leto.
- Omeniti še velja, da je bilo tek- movanje skrbno organizirano, za kar ima veliko zaslug referent za šport in rekreacijo na centrali ing. Janez Pogačnik.

mk.

Jože Murovec

XIV. zimske športne igre Gradisa v Škofji Loki

Osnovne sindikalne organizacije TOZD LIO Škofja Loka, KO Ljubljana, OGP Ljubljana in SPO Ljubljana skupaj s komisijo za šport in rekreacijo pri sindikalnem odboru podjetja organizi- rajo letošnje že XIV. zimske športne igre Gradisa na Starem vrhu nad Škofjo Loko.

Pokrovitelji letošnjih iger so direktorji zgoraj omenjenih TOZD, ki jih zastopa direktor TOZD LIO Škofja Loka Leopold Illovz, dipl. oec.

Tako kot vsako leto, se bo tudi tokrat pomerilo kar precejšnje število prijateljev zimskega športa. Zaradi omejenega števila na- stopajočih za posamezno ekipo se število udeležencev ne bo bistve- no povečalo, prav gotovo pa bo mnogo boljša kvalitetna raven na- stopajočih.

Tudi letos bo sistem tekmoovanja isti kot prejšnja leta. Naši smučarji se bodo pomerili v veleslalomu in tekih. V veleslalomu so vse ženske uvrščene v eno skupino, medtem ko so moški raz- deljeni v tri starostne skupine, in sicer: nad 40 let, od 33 do 40 let in do 33 let. Vsi bodo imeli en tek razen moških do 33 let, ki se bodo morali dvakrat spustiti med vratica. V tekih je situacija podobna. Ženske ter moški nad 33 let bodo tekli na 2 km, moški do 33 let pa 4 km.

O rezultatih s tekmoovanja pa bomo poročali v naslednji šte- vilki Gradisovega vestnika.

Kegljanje Premagali prvake

V nadaljevanju kegljaškega prven- stva SRS so nas kegljači našega klu- ba prijetno presenetili. Tako kot že nekaj let nazaj se bodo tudi letos borili za sam vrh in ga morda tudi osvojili. Po desedanjih rezultatih so- deč imajo letos velike možnosti, predvsem glede na izvrstno formo, ki jo kažejo na vseh nastopih.

V dosedanjem poteku tekmoovanja je bilo posebno zanimivo srečanje v II. kolu, ko so se naši kegljači po- merili z večkratnim prvakom Tri- glavom iz Kranja. Naši so bili boljši za 23 podrtih kegljev (8183:8160). Poleg te zmage so zabeležili še tri in sicer proti Slovenija cestam 8011 : : 7867, ter v V. kolu proti Hmezadu z 8057 : 7561.

Edini poraz so doživeli v Mariboru na kegljišču Konstruktorja in si- cer 7038 : 7024. Tudi ta poraz pa bi član naše ekipe Česen z malo šport- ne sreče lahko sprebrnil v zmago kljub 128 kegljem zaostanka pred zadnjim nastopom.

Kolikor bodo naši kegljači vzdr- žali tudi psihični pritisk, potem se lahko nadajamo, da bomo po nekaj letih ponovno posegli po najvišjem mestu.

Česen in Janša v drž.reprezentanci?

Poleg ekipnega dela tekmoovanja v republiški ligi pa člani našega kluba uspešno nastopajo tudi v posamez- nih disciplinah.

Tako sta se naša člana na izbir- nih tekmah za sestavo državne re- prezentance, ki bo nastopala na sve- tovnem prvenstvu v ZRN, odlično uvrstila. Česen je bil na prvi tekmi tretji s 1767 podrtimi keglji. Janša pa peti s 1758 podrtimi keglji.

V svojem drugem nastopu sta bila nekoliko slabša in sicer Česen 5. s 1764 ter Janša 6. s 1759 podrtimi keglji.

Po dveh nastopih sta torej odlično uvrščena in sicer Česen na 4. me- stu s 3531 in Janša na 5. mestu s 3517.

Upamo, da bosta tudi v nadalje- vanju tako uspešna in zastopala bar- ve naše domovine na svetovnem prvenstvu.

NEZGODE NAS OPOZARJAJO

V času od 15. 11. do 31. 12. 1973 se je pri delu poškodovalo 49 delavcev, na poti na delo in z dela pa so se poškodovali 3 delavci. Poškodovan se je vsak 116. de- lavec, kateri pa je povprečno boloval 18 dni. V tem času je izgubljenih 10.915 dni zaradi bolovanja ali 7,94% od izvršenih delovnih dni.

- TOZD CELJE** (8 poškodb)
BESAR Arif, KV zidar, — Pri razkla- danju armature ga je armatura pritisnila na nogo in mu poškodovala nart.
DANOVIC Džemal, KV tesar — Pri se- kanju deske s sekiro mu je komad deske odletel in ga udaril v zgornjo ustnico.
KRAJNC Martin, KV strojnik — Pri mazanju betonarne mu je spodrsnilo in je pri padcu udaril z nogo ob rob dozir- ne posode za gramoz ter si pri tem po- škodoval desno nogo v gležnju.
SOJKIĆ Salih, PU tesar — Pri opaženju temeljne grede je za zabijanje potrebnih kolov uporabljal slabo nasajeno macolo, pri čemer mu je macola padla z držala in ga udarila v koleno desne noge.
AHMETOVIC Refik, NK delavec — Ko je šel na delovno mesto, mu je v vho- dem prostoru objekta spodrsnilo tako, da je padel in si poškodoval desno roko v rami.
HAJDER Mehmed, NK delavec — Pri prevozu betona s samokolnico preko plo- ha se je samokolnica prevrnila, mu pad- la na nogo in mu poškodovala desno nogo v gležnju.
TUVIC Simo, KV tesar — Ko se je pe- ljal z motornim kolesom na delo je na cesti Ljubecna—Celje pripeljal na preko- pano cesto in padel.
STRASEK Franc, VK delovodja — Z osebnim avtomobilom se je peljal v slu- žbo. Na cesti pri Smarju pri Jelšah mu je skočila pred avto srna. Pri tem je močno zavril in avto je zaneslo s ceste, kjer se je prevrnil, poškodoval se je po glavi, prsih in nogah.
- TOZD JESENICE** (6 poškodb)
JAKARA Mato, NK delavec — pri pre- vozu betona po del. odru je ob priliki kipanja betona imel prst leve roke med ročko japanerja in cevjo delovnega odra ter si tako poškodoval prstanec leve roke.
- SILJIC Omer, PU signalist — Odrejen je bil k skupini za izdelavo cevnege od- ra v kotlovnici, še prej pa si je hotel prižgati cigareto. Ker je ni imel je šel po cigareto k tovarišu, kateri je delal na kanalizaciji. Ko je hotel preskočiti kanal je padel in si pri tem poškodoval koleno leve noge.
KESEROVIC Sifet, PU tesar — Pri ža- njanju deske v vzdolžni smeri in ker je

KIKIĆ Stjepan, KV zidar — Pri dviga- nju robnikov iz asfaltnega cestišča na pločnik mu je pri spuščanju padel rob- nik na roko in mu poškodoval prstanec.

TOZD LJUBLJANA-OKOLICA (2 poškodb)
KADIRIĆ Sefik, NK delavec — Pri ko- panju in postavljanju stebrov za ograjo si je pretegnil zapestje desne roke.
VRBEC Stanislav, KV tesar — Pri rez- ovanju je kolicke. Les je tiščal proti listu krožne žage, pri čemer pa ni opazil, da je bil les v smeri žaganja na spodnji strani počen. Zato mu je les in roko potegnilo proti rezilu, tako da si je po- škodoval piste leve roke.

TOZD MARIBOR (10 poškodb)
REP Jože, železokrivce — Pri rezanju armature se je zlonila rezalna plošča pri kotnem brusilnem stroju kar je povzro- čilo velik sunek stroja. Vsled tega je imenovani ni mogel vzdržati in ga je re- zilo udarilo v desno nogo.
FLAK PETER, VK tesar — Pri rezanju cevi za cevni oder kljub uporabi zaščit- nih očal mu je padla iskra v oko.
KOLARIĆ Stjepan, KV tesar — Ko je postavljajl ogrodje za opaž plošče se je pri pritrtjevanju grede utrgala žica, re- da je padla in ga udaril po desni nogi.
KOVAC Anton, KV tesar — Pri skobi- ljanju letve ni pravočasno odmaknil ro- ko in zato mu je stroj poškodoval palec leve roke.

PAJTAK Stefan, PK zidar — Pri pola- tovrno vozilo se je med odmikom vili- rinil bet. železo naprej tako, da si je imenovani poškodoval kazalec leve roke.
SVENDA Franjo, KV zidar — Med na- kladanjem bet. elementov z viličarjem na tovorno vozilo se je md odmikom vili- čarja kavelj zapel ob element, padel in ga poškodoval po levji nogi.
KRALJ Bruno, NK delavec — Ko je vrtal z el. vrtalnim strojem luknje v opaž, mu je prijeljo hlače na desni nogi, pri tem ga je sveder ranil v desno stegno.
ZEŽELJ Josip, KV tesar — Pri opaže- nju sten je imenovanemu padel moral na levo roko.
ZIGERT Antonija, čistilka — Pri nala- ganju drv v košaro si je imenovana po- škodovala z žebelim dlan na levi roki.
BAN Josip, NK delavec — Pri demonti- ranju cevnege odra je imenovani delal z dvema sodelavcema. Ko je sodelavec od- vil stojko na cevi za oder je le-ta ime- novanemu padla na sredinec leve roke.

TOZD RAVNE (— poškodb)
V tem mesecu ni bilo zabeleženih po- škodb pri delu.

TOZD NIZKE GRADNJE (5 poškodb)
LORBEK Marjan, KV električar — Pri pregledu FID stikala je nastal kratek stik in mu ožgal obraz.
MILOSEVIC Dragan, KV ključavničar — Varil je v stoječem položaju na deski približno 1 m nad zemljo. Iznenadoma mu je spodrsnilo, ker je bila deska ledena tako, da je padel na zemljo ter se udaril v zapestje leve roke in levi gleženj.
SENJUR Antonija, KV kuharica — Ko je nesla v roki prehrabene artikle za bife ji je zaradi poledice spodrsnilo, pri čemer je padla in si poškodovala levo nogo v gležnju.
LAVBIĆ Franc, NK delavec — Pri od- piranju in zapiranju posode za beton mu je pri odpenjanju posode železen predmet padel na desno roko in jo lažje poškodoval.
MUJIĆ Zijad, NK delavec — Pri opa- ženju nosilca mu je ključ spodneslo in je padel iz opaža ter si poškodoval za- pestji obeh rok.

TOZD KO LJUBLJANA (— poškodb)
V tem mesecu ni bilo zabeleženih po- škodb pri delu.

TOZD KO MARIBOR (1 poškodb)
PLOJ Franc, varilec — Imenovani je varil »R« nosilce. Po končanem varenju je čistil zvare. Pri tem mu je padla žlin- dra v desno oko.

TOZD LIO SKOFJA LOKA (— poškodb)
V tem mesecu ni bilo zabeleženih po- škodb pri delu.

TOZD OGP LJUBLJANA (2 poškodb)
ROMOZI Viljem, KV zidar — Ko je čistil lesene modele za proizvodnjo šund dimnikov ob stroju in ob transportnem vozčku si je poškodoval piščal leve no- ge.
GERIĆ Predrag, KV ključavničar — Imenovani je čelno brusil kovinsko cev na brusilni plošči. Ko je vrtel cev je udaril po zaščitnem pokrovu, le-ta pa ga je zadel po kazalcu leve roke.
TOZD SPO LJUBLJANA (5 poškodb)
RAMOVŠ Anton, voznik tov. vozila — Pri prevozu tovora iz Litostroja za elek-

trarno v Varaždinu so popustile vezi to- vora. Pri ponovnem nakladanju z dvi- galom mu je pri nadzoru zaradi poledice spodrsnilo tako, da je padel in si poško- doval zapestje desne roke.
ULČNIK ALOJZ, upravljač tež. gr. meh. — Pri kontroliranju olja pri motorju bul- dožerja je stal na gosenci. Ko je hotel izstopiti mu je spodrsnilo tako, da je pa- del in si pri tem poškodoval desno roko v komolcu.
MIKLOŠIĆ Jože, VK šofer — V bla- gem desnem ovinku je voznik tovornjaka s prikolico zaviral, pri tem je prikolico zaneslo na desno stran ceste in se zaletel v njo, pri tem pa je dobil zaradi udarca poškodbe na glavi.
TOPLEK Peter, KV šofer — Pri vzvrat- ni vožnji je prednje kolo avtomobila na- letelo na izkopano samico tako, da ga je volan udaril v desno roko.
GRUM Franc, upravljač g. strojev — Pri delu z bagrom je med gosence bag- ra prišla korenina drevesa, ki se je za- pletla med gosence. Imenovani je hotel korenino izpuliti, pri izvleku korenine pa je začutil močno bolečino v kolku in hrbtenici.

TOZD ŽELEZOKRIVNICA (1 poškodb)
MARINIĆ Milan, NK delavec — Ko se je peljal na svoje del. mesto s kolesom je padel s kolesa in si poškodoval levo nogo.

TOZD CENTRALA (1 poškodb)
PECELI Marjana, administratorka — Na poti v službo ji je spodrsnilo na ledu, tako da je padla in z roko udarila po nekem ostrem predmetu.
Iz celotnega opisa posameznih del, nez- god po TOZD je razvidno, da se nezgo- de v večini primerov ne dogajajo slu- čajno. V večini primerov so povzročene zaradi manjših pomanjkljivosti nezna- nja, popustljivosti ali pa zaradi nepre- mišljenosti. Večina nezgod pri delu po obsegu in značaju spada med lažje ne- zgode, ki pa kljub temu v merilu pod- jetja predstavljajo znatno gospodarsko škodo. Tehnična zaščita je sicer zelo važna, vendar pa je pazljivost in pre- udarnost delavcev pri delu najvažnejši varnostni faktor. Niti sreča niti komo- dnost, temveč varno in zavestno delo ter samodisciplina so osnova za varno delo. Na to dejstvo bodimo pozorni v letu 1974. Na ta način bomo obvarovali ne- zgode sebe, sodelavca, družine in z var- nim delom doprinesli svoj delež naši ce- lotni družbi in delovni skupnosti.

Bojan Bambič

Izvoljeni so kolektivni in izvršilni organi podjetja

Na predlog kandidacijske komisije za volitve kolektivnih izvršilnih organov, je delavski svet podjetja na svoji II. seji dne 31. 1. 1974 po izvršenem tajnem glasovanju izvolil za prihodnjo mandatno dobo naslednje člane kolektiva.

1. ODBOR ZA RAZVOJ IN ORGANIZACIJO

1. Uršič Jože, dipl. gr. ing., TOZD Biro za projektiranje Ljubljana
2. Demšar Anton, TOZD LIO Škofja Loka
3. Hren Franc, dipl. gr. ing., Sam. skupnost skupne službe
4. Marinčič Franc, dipl. ing. Sam. skupnost skupne službe
5. Klenovšek Jože, dipl. ing. TOZD Proj. biro Maribor
6. Pogačar Franc, dipl. ing., TOZD Jesenice
7. Vrečko Franc, ing., TOZD Maribor

2. ODBOR ZA NAČRTOVANJE IN NOTRANJO DELITEV

1. Koletto Vinko, dipl. oec., Samoupravna skupnost skupne službe
2. Cviki Ferdo, ing. gr., TOZD Celje
3. Jež Andrej, TOZD Nizke gradnje
4. Kopic Alojz, dipl. ing., TOZD Ljubljana
5. Kositer Franc, dipl. ing., TOZD Maribor
6. Lovšin Alojz, TOZD Koper

7. Pečlin Vojteh, TOZD KO Ljubljana

8. Smraje Bernarda, TOZD OGP Ljubljana
9. Šanca Vlado, TOZD Jesenice
3. ODBOR ZA VARSTVO PRI DELU
1. Šnajder Ludvik, TOZD SPO Ljubljana
2. Bojc Janez, dipl. ing. TOZD Nizke gradnje
3. Flajhtinger Karel, TOZD Koper
4. Gajšt Jakob, TOZD Maribor
5. Stoviček Jenda, TOZD OGP Ljubljana

4. UPRAVNI ODBOR CENTRA ZA IZOBRAŽEVANJE

1. Roškar Oton TOZD Maribor
2. Cepuš Lojze, Sam. skupnost skupne službe
3. Damjan Vinko, TOZD Ljubljana okolica
4. Kumer Franc, TOZD LIO Škofja Loka
5. Pogačnik Ivanka, TOZD Celje
6. Tarman Ljuba, TOZD Jesenice

7. Zemljič Mirko, TOZD Nizke gradnje Maribor

5. ODBOR ZA INVESTICIJE

1. Vrhunc Peter, dipl. ing. str., Sam. skupnost skupne službe
2. Cegnar Franc, ing. TOZD LIO Škofja Loka
3. Gartner Vincenc, TOZD SPO Ljubljana
4. Gačnik Franc, dipl. ing., TOZD Maribor
5. Hercog Janez, dipl. ing., TOZD Ravne
6. Klobočar Jurij, dipl. ing. TOZD OGP Ljubljana
7. Ločnikar Jože, dipl. ing., TOZD Ljubljana
8. Lukač Božo, TOZD Jesenice
9. Zupančič Franc, TOZD Celje

6. ODBOR ZA INFORMACIJE

1. Kuštrin Janez, ing. gr., TOZD Ljubljana
2. Cizej Marjan, dipl. ing. arch., TOZD Biro za proj. Maribor
3. Gašpir Nada, Sam. skup. skupne službe
4. Lampe Stane, dipl. ing., TOZD Lj. okolica

15. januarja je bila v Ljubljani slovesna otvoritev obratne ambulante. Slovesni otvoritvi so prisostvovali številni javni delavci ter vsi direktorji in kadroviki ljubljanskega področja

5. Uhan Stane, Sam. skup. skupne službe

7. ODBOR ZA STANDARD IN REKREACIJO

1. Zajšek Martin, TOZD Maribor
2. Jerman Slavko, TOZD KO Ljubljana
3. Jeršan Jernej, Sam. skup. skupne službe
4. Praček Alojz, TOZD OGP Ljubljana
5. Purnat Rajko, TOZD KO Maribor
6. Zaviršek Marija, TOZD SPO Ljubljana
7. Zrim Viljem, TOZD Jesenice

8. ARBITRAŽNA KOMISIJA

1. Lah Ivan, dipl. ing., TOZD Maribor
2. Berčič Marjan, TOZD Ravne
3. Kloboves Milka, Sam. skup. skupne službe
4. Lukač Božo, TOZD Jesenice
5. Mrhar Franc, TOZD SPO Ljubljana
6. Stare Edo, TOZD Ljubljana
7. Zorko Franc, Sam. skup. skupne službe

Cestitamo!

Dobili bomo nove PU in KV delavce

Izobraževanje na delovnem mestu postaja čedalje bolj pomembno. Tega se zavedajo tako vodilni v delovnih organizacijah kot tudi sami zaposleni in vedno več ljudi je, ki se na svojem delovnem mestu še dodatno izobražujejo. V Gradisu damo za tako izobraževanje precej denarja in prizadevanj in vsako leto zato dobimo nekaj več novih kvalificiranih delavcev, skupinovodij, delovodij itd.

V januarju so bili tako spet organizirani tečaji za pridobitev polkvalifikacij in kvalifikacij in dva taka tečaja v Celju in Ravnah smo obiskali, da bi videli kaj o izobraževanju na delovnem mestu mislijo sami tečajniki:

Helmijs Kovačič: Osemletko sem uspešno končal, potem pa sem šel v srednjo šolo. Ker me doma niso mogli vzdrževati, sem moral šolo pustiti in sem prišel v službo h Gradisu. Tu sem sedaj že šest mesecev in ko se je ponudila prilika, da bi šel

v tečaj za polkvalifikacijo, sem to hitro izkoristil. Kasneje bi rad seveda šolanje še nadaljeval, da bi si pridobil kvalifikacijo, za naprej pa ne vem, kako bo.

Ibrahim Burzić: Doma sem iz Bosanske Kostajnice in ker nisem tam dobil dela, sem prišel v službo h Gradisu. Tu sem sedaj sedem mesecev in mi je kar všeč; tudi delo, ki ga imam, imam rad. Da sem se odločil za tečaj za polkvalifikacijo, je bil vzrok denar. Imam dva otroka in vedno je denarja premalo. Če pa

bom imel vsaj polkvalifikacijo, bo že drugače.

Husein Mujaković: V Gradisu sem prišel pred 10 meseci iz Bosne in sedaj delam v Slovenjem Gradcu. Ker bi rad več zaslužil, sem se vpisal v tečaj za PK zidarje. Če bom ostal pri Gradisu, kar zaenkrat mislim, bom kasneje šel tudi v tečaj za kvalificirane zidarje. Tako bo več denarja in boljše delo bom imel, saj veste, da smo danes na to vsi občutljivi.

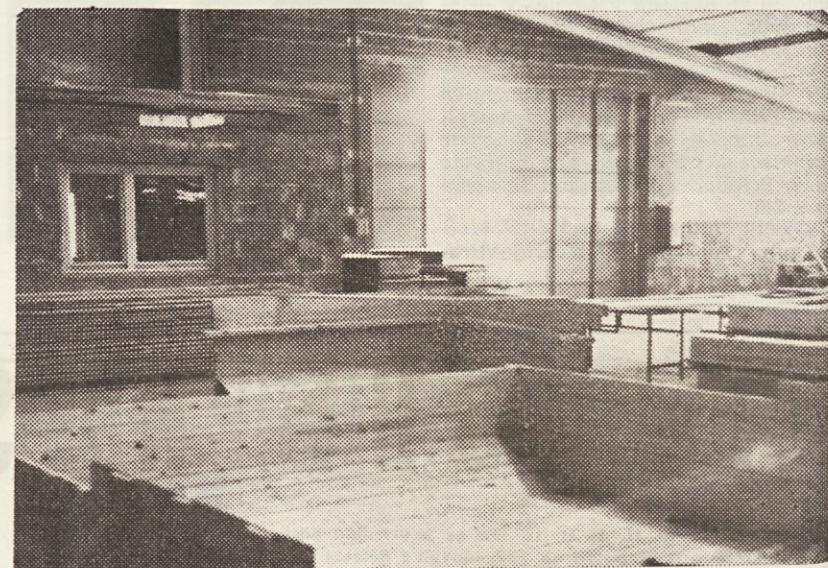
Agan Kovačević: Sedem mesecev sem že v Gradisu, prišel sem pa iz Bosne. Ko se je ponudila ta prilika za tečaj, sem jo takoj izkoristil in sedaj se učim za PK tesarja. Nikoli ni preveč znanja in če hočemo misliti na boljše bodočnost, moramo tudi kaj narediti za to. Kasneje bom videl, če se bo dalo narediti tudi tečaj za kvalifikacijo. Če bodo možnosti, potem ne bom odlašal in se bom kar hitro vpisal.

Anton Petrovič: Leta 1964 sem prišel iz Travnika h Gradisu in tu sem torej ostal. Med tem časom sem naredil tečaj za priučenega zidarja, sedaj pa sem se vpisal v ta tečaj za kvalifikacijo. Po končanem tečaju bom seveda bolje zaslužil in imel tudi boljše pogoje za delo. Nasploh se mi ta poklic dopade in v Gradisu sem pridobil že precej znanja. Tako sem si sam s temi izkušnjami doma postavil hišo.

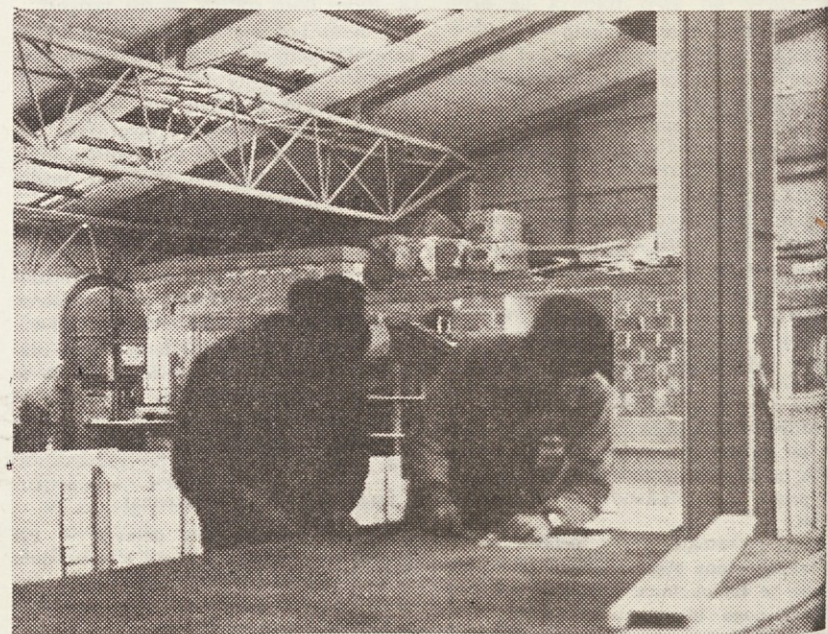
Vinko Matijevič: V Sloveniji sem že precej let. V Mariboru imam tudi družino. Prej sem delal na Pohorski vzpenjači. Še pred leti sem hodil dve leti v vajeniško šolo za zidarja in tako so mi priznali da sem priučen zidar. Sedaj, ko se je ponudila prilika, sem šel v tečaj za kvalificiranega zidarja ker imam veselje, da delam drugim domove. Sedaj delam na Pobrežju in v Gradisu mi je všeč, tako da menda ne bo treba menjati več služb.

Hasan Kovačević: V Sloveniji sem že nekaj časa, v Gradisu pa šele 7 mesecev. Prej sem delal pri Slovenija-cestah in tam sem naredil tudi tečaj za polkvalifikacijo. Sedaj, ko sem prišel h Gradisu in se je tu ponudila prilika še za ta tečaj, nisem nič okleval in sem se hitro prijavil. Postal bom kvalificiran tesar in prav gotovo bom imel boljše delovne pogoje kot pa jih imam sedaj.

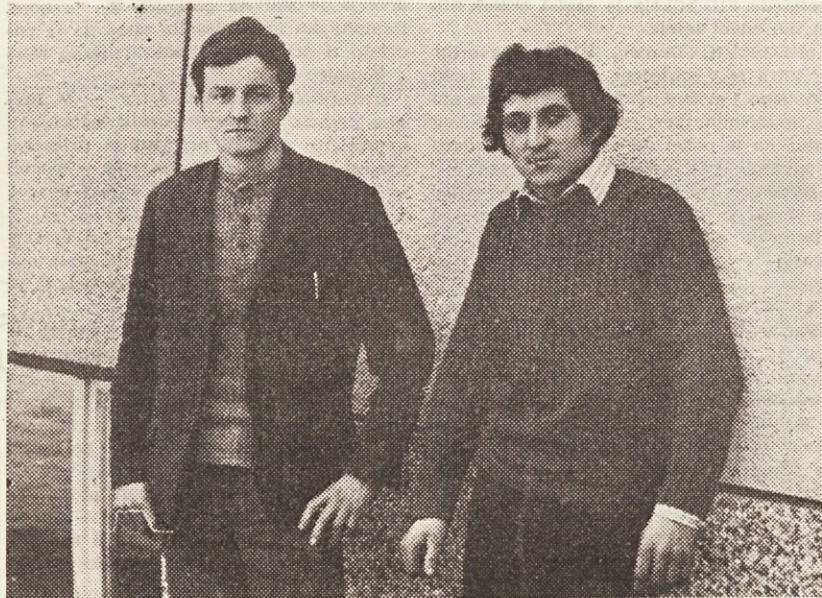
Miad Kljaić: Od vseh sedanjih tečajnikov sem menda jaz z najdaljšim delovnim stažem pri Gradisu. Tu sem namreč že 6. leto in toliko časa imam tudi polkvalifikacijo. Tečaj za kvalifikacijo bi lahko že prej naredil, pa sem bil malo len, malo neresen in leta so minevala. Sedaj pa sem zagrabil in moram narediti, saj me poklic zidarja res veseli. Za naprej bomo pa še videli.

Izdelki (opaži) ob zaključnem izpitu

Zaključni izpiti za kvalificirane tesarje v tesarški hali v Mariboru

Hasan Kovačević in Miad Kljaić

Husein Mujaković, Helmijs Kovačič, Ibrahim Burzić in Agan Kovačević

Vinko Matijevič in Anton Petrovič